

URIERUL UCRAINEAN

Luptați și veți învinge!

M. Weber

Serie nouă, nr. 335-336 / mai 2017

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Sunt zile care, pentru importanța lor în istoria unui popor sau a mai multor popoare, capătă valoare de simbol: 9 mai 1877, ziua proclamării Independenței de stat a Țării Românești; 9 Mai 1945, ziua capitulării necondiționate a Germaniei naziste; 9 Mai, Ziua Europei. Pentru poporul român aceste trei semnificații ale zilei de 9 mai simbolizează o formă de eliberare.

Ziua Europei este o sărbătoare anuală a păcii și unității pe continentul european.

La 9 mai 1950, la cinci ani de la încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, ministrul francez de externe, Robert Schuman, propunea un plan de colaborare politică și economică între Franța și Germania pentru eliminarea rivalităților

drum ireversibil și am parcurs etape importante. Dar procesul de integrare nu este încă finalizat. Avem convingerea că, în scurtă vreme, vom face pași semnificativi pentru a deveni membri ai Spațiului Schengen.

În fiecare an, țările europene sărbătoresc Ziua Europei, organizând, cu acest prilej, diverse activități și evenimente pentru toate vârstele, cetățenii fiind invitați să participe la vizite, debateri, lansări de expoziții, concerte și alte acțiuni.

Ziua Europei a fost sărbătorită și în țara noastră, la București și în alte orașe, românii fiind, poate, cei mai atașați de valorile europene. Anul acesta, ei au marcat cea de-a X-a ediție a

Din agenda
deputatului UUR

pag. 2

Din activitatea
conducerii Uniunii
Ucrainenilor din România

pag. 3

Eliminarea vizelor
pentru cetățenii
ucraineni

pag. 3

Concursul național
de valorificare a
obiceiurilor și tradițiilor
*Istoria și tradițiile
ucrainenilor*

pag. 5-6

Înălțare și îndumnezeire

pag. 7

Olimpiada de limba și
literatura ucraineană
maternă, etapa națională

pag. 8-10

Kiev, centru cultural cu
veche tradiție

pag. 11-12

ZIUA EUROPEI 2017

seculare dintre cele două state. Propunerea lui este considerată a fi piatra de temelie a Uniunii Europene pentru că, în scurt timp, statele Beneluxului și Italia s-au alăturat Franței și Germaniei și, la 18 aprilie 1951, a fost semnat Tratatul de la Paris, care institua Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO) între Germania, Franța, Belgia, Italia, Luxemburg și Olanda. Aceste state au semnat, la 25 martie 1957, Tratatul de la Roma care institua Comunitatea Economică Europeană (CEE).

Ulterior, la acest complex proiect de construcție europeană au aderat Irlanda, Marea Britanie (din 23 iunie 2016, aceste două țări au ieșit din UE) și Danemarca (1973), Grecia (1981), Spania și Portugalia (1986), Suedia, Austria și Finlanda (1995), iar la 1 mai 2004, zece noi state (Cehia, Ciprul, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Slovacia, Slovenia, Polonia și Ungaria) și, la 1 ianuarie 2007, Bulgaria și România. La 1 iulie 2013, Croația a devenit cel de-al 28-lea stat al Uniunii Europene.

În fața provocărilor de tot felul, Europa de astăzi este un spațiu al libertății și democrației, al dialogului și diversității, al prosperității și al șanselor egale. În cei zece ani de când România a devenit membră a Uniunii Europene, românii au făcut pași importanți spre transformarea societății în beneficiul cetățenilor. Astăzi, țara noastră este o sursă de stabilitate și democrație într-o regiune complicată, un partener angajat în susținerea statului de drept, în apărarea libertăților fundamentale și în promovarea economiei de piață. După momentul aderării la Uniunea Europeană, putem afirma că am pornit pe un

manifestărilor dedicate Zilei Europei. Potrivit unui comunicat de presă Mediafax, de Ziua Europei, premierul Sorin Grindeanu a spus: „Cred în ideea de Europă a tuturor, de România europeană. Cred într-un viitor comun, construit în numele idealurilor pe care le împărtășim... Și mai cred că valorile naționale sunt protejate și chiar întărite prin ideea de diversitate propusă de Uniunea Europeană. La mulți ani, marii familii europene!“.

Pentru a marca Ziua Europei, Organizația municipală București a UUR a organizat la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti“, în fața casei huțule, un eveniment cultural de excepție. Alături de publicul bucureștean, la eveniment au participat reprezentanți ai Ambasadei Ucrainei în România și cei ai Ministerului Culturii și Identității Naționale. Președinta Organizației municipale București a UUR, dna Iaroslava Colotelo, organizatoarea acțiunii, a adresat cuvinte de mulțumire celor prezenți și a prezentat un scurt, dar interesant istoric al Uniunii Europene. Au mai rostit scurte alocuțiuni unele dintre persoanele invitate.

Partea a doua a programului a fost dedicată unui moment artistic, susținut de cunoscuta solistă de muzică populară ucraineană, Felicia Oblesniuc, invitată special din Suceava, care a încântat publicul cu vocea sa. De asemenea, a avut loc vernisajul expoziției de ouă încondeiate, realizate de meșterii încondeietori Maria și Ion Gorban, tot din Suceava, care s-a bucurat de multă atenție din partea publicului și Televiziunii Române.

Ion ROBCIUC

Din agenda deputatului UUR

Posturile de televiziune Digi24 și Realitatea TV, cotidianul central Libertatea, frecventata agenție de știri Hot News, publicațiile electronice Ziare.com, Gazeta de Cluj, Ziarul de Iași, The Epoque Times, Universul Juridic sunt numai o parte din media care a relatat pe larg despre o inițiativă de răsunet a deputatului nostru Nicolae Miroslov Petrețchi.

Despre ce este vorba?

Se știe că în ultima perioadă a stârnit multe dispute problema formării unei comisii speciale de anchetă parlamentară privind șocantele dezvăluiri despre culisele alegerilor prezidențiale din 2009. Pe cât de importantă, pe atât de spinosă problemă. În dispută s-a aflat și se află un spectru larg de dileme, de la competența unei asemenea comisii la ineficiența predecesoarelor ei pe alte teme și de la obligativitatea înfățișării în fața Comisiei la imposibilitatea concurării organelor judiciare.

Analizând cu seriozitate situația, deputatul UUR Nicolae Miroslov Petrețchi a observat că pentru rezolvarea controverselor și așezarea activității Comisiei pe un fundament solid este necesară o abordare conceptual îmbunătățită. Această concepție a fost expusă într-o declarație politică rostită de la tribuna Camerei Deputaților în ziua de 3 mai 2017, din care cităm:

„Principali factori de risc sunt:

– Iluzia că s-ar putea stabili un alt rezultat al scrutinului;

– Păreră greșită că stabilirea unui alt rezultat ar produce efecte legale asupra mandatului care între timp a și expirat;

– Iluzia că s-ar putea stabili, la nivelul Comisiei, responsabilități personale care să ducă în mod direct la repercusiuni administrative sau penale;

– Speranța că anumite perfecționări aduse Regulamentului Camerei Deputaților ar fi opozabile și persoanelor din afara Parlamentului;

– Acceptarea, ca alternativă la previzibila ineficiență a Comisiei, a tentației de arenă pentru confruntări retorice aprinse și pentru lovituri de imagine.

Cu gândul la responsabilitatea uriașă pe care o avem față de păstrarea democrației, în numele alegătorilor pe care îi reprezentăm, consider că obiectivul Comisiei trebuie să fie identificarea din perspectiva ordinii de drept a practicilor oculte care viciază activitatea politică, transparența specifică statului de drept, care denaturează voința electoratului, subminând esența democrației.

Practic, apreciez că trebuie inițiate de urgență modificări ale Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, în litera și spiritul Constituției, desigur, iar pe această bază legislativă să fie făcute modificările reglementelor.

Consider că noile soluții legislative pot transforma comisiile speciale de anchetă în instrumente parlamentare de mare prestigiu și eficacitate, dacă vom ține seama de următoarele principii:

• Scopul comisiilor să fie clarificarea unor situații sau fenomene în vederea luării măsurilor

legislative corespunzătoare.

• Comisiile să nu se rezume la amplificarea retoricii politice și a duelurilor de imagine, ci să urmărească onest clarificarea problemelor, cât mai independent de viziunile, inerent antagonice, ale formațiunilor politice.

• Prestigiul comisiilor să fie asigurat prin însăși componența lor, care să se constituie nu numai pe algoritmul rezultat din alegeri, ci și pe criterii precise de imparțialitate și obiectivitate.

• Principiul separației și echilibrului puterilor în stat să fie respectat cu sfințenie, evitându-se orice paralelism ori suspiciune de paralelism cu activitatea autorității judecătorești. În condițiile rezolvării conceptuale a confuziilor pe această temă, însăși prevederea că lucrările comisiilor speciale de anchetă nu se pot desfășura în paralel cu proceduri judiciare devine fără obiect.

• În virtutea principiului transparenței pe care se bazează activitatea parlamentară și întreaga democrație, lucrările comisiilor parlamentare speciale de anchetă trebuie să fie publice.

• Dilema prezenței obligatorii a celor chemați de comisie și a obligației de a spune adevărul trebuie rezolvată prin recunoașterea caracterului de procedură asimilată procedurilor jurisdicționale al lucrărilor comisiilor speciale de anchetă.”

În aceeași zi, deputatul UUR a depus la Biroul Permanent al Senatului (primă cameră sesizată în acest domeniu de legiferare) proiectul de lege cu modificările corespunzătoare ale Legii nr.96/2006 privind Statutul senatorilor și deputaților.

*

În ședințele comune ale Comisiei pentru administrația publică și Comisiei pentru cultură, artă și mass-media, la dezbaterăa unei preconizate legi de instituire a „Zilei ziaristului român“, deputatul UUR a formulat propuneri cu un asemenea conținut, încât, dacă legea va fi adoptată, să cuprindă, începând cu denumirea zilei, și activitatea și respectul pe care îl merită ziaristii care scriu și publică în limba maternă a comunității lor etnice. A exemplificat prin sânguința redacțiilor coordonate de UUR.

*

În cadrul acțiunii cu caracter permanent „Cunoaște! Susține! Rezolvă!“ deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, însoțit de președintele Organizației UUR Suceava, Ilie Sauciuc, și de consilierul local, Șoiman Petru, a completat analiza la fața locului a obiectivelor de dezvoltare a comunei Bălcăuți, pentru a le susține prin mijloacele parlamentare legale.

*

Președintele UDMR, dl Kelemen Hunor, a adresat dlui deputat Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele UUR, invitația de a participa la deschiderea lucrărilor Congresului UDMR în ziua

de 13 mai a.c., la Zalău.

Întrucât președintele Miroslov Petrețchi urma să participe la două importante manifestări ale comunității noastre („Mira la huțuli“ în comuna Bistra, respectiv „Cinstirea veteranilor de război“ în comuna Poienile de sub Munte) împuternicirea de a participa la Congresul UDMR a fost încredințată doamnei secretar general al UUR, Liuba Irina Horvat.

Doamna Horvat a prezentat un mesaj semnat de președintele UUR din care cităm:

„După Congresul al VII-lea al UUR desfășurat în perioada 30-31 octombrie 2015 la Sighetu Marmăției, UUR se străduiește să participe mai coerent și mai concludent la viața societății, punând mai bine în valoare competența și dăruirea conașionalilor noștri. În acest curs al activității vedem și în Uniunea Democrată a Maghiarilor din România un partener activ și prestant.

Un domeniu principal de conlucrare poate fi și activitatea din Parlamentul României.

Chiar dacă reprezentarea UUR este simbolică, bunele noastre intenții și înțelegerea așteptărilor de la noua clasă politică ne dau convingerea că parlamentarul UUR poate însemna mai mult decât un singur vot în Camera Deputaților.

Un exemplu concret de posibilă colaborare îl reprezintă deblocarea parcursului legiferator al proiectului Legii privind Statutul minorităților naționale“.

După închiderea lucrărilor Congresului UDMR, dl Kelemen Hunor a transmis doamnei secretar general Liuba Irina Horvat un mesaj din care cităm:

„Vă mulțumim și pe această cale că ați acceptat invitația noastră și ne-ați onorat cu prezența la Congresul organizat la finalul săptămânii trecute la Zalău, în orașul natal al politicianului maghiar Wesselenyi Miklos.

Avem convingerea că materializarea acestor obiective va depinde, în mare măsură, și de continuarea parteneriatului de succes între UDMR și Uniunea Ucrainenilor din România“.

Observator

*

În perioada 5 – 7 mai 2017, în orasul Ivano-Frankivsk, Ucraina, s-a desfășurat Festivalul internațional „Karpatskyi prostir“ (Spațiul carpatic). La acest festival au luat parte formații artistice din aproape toată Europa.

Din Maramureș, din partea Uniunii Ucrainenilor din România a participat formația artistică din Valea Vișeuului, președinta Organizației locale a UUR, prof. Ledia Spivaliuc.

Au fost prezenți deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele UUR, și președintele Organizației UUR din județul Maramureș, Miroslov Petrețchi. Ei s-au întâlnit cu ambasadorul României în Ucraina, dl Cristian Țurcanu, și cu adjunctul directorului de cultură al Administrației de Stat a regiunii Ivano-Frankivsk, dna Myroslava Korneliuk (I.D.).

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

Continuăm să informăm cititorii noștri despre activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România.

În ziua de 19 mai 2017, la sediul Filialei Suceava a UUR a avut loc ședința ordinară de lucru a Prezidiului UUR privind analiza activității pe luna aprilie 2017 și stabilirea unor măsuri în vederea îmbunătățirii acesteia în viitor.

Ordinea de zi a ședinței de lucru a cuprins 6 puncte, dar a inclus și o întâlnire a avocatului UUR cu membrii Comitetului filialei Suceava a UUR.

La primul punct de pe ordinea de zi, dna Predescu Rodica, responsabil CFFP, expert contabil al UUR, a prezentat situația financiar contabilă a filialelor UUR pentru luna aprilie 2017, precum și observațiile Comisiei de cenzori.

La același punct al ordinii de zi, dna Rodica Predescu a prezentat un raport de analiză a unor situații punctuale de la filialele județene ale UUR, stabilindu-se termene pentru remedierea unor situații neclare și insuficient documentate. De altfel aceasta va deveni o practică curentă la ședințele Prezidiului și ale Consiliului ca lunar să fie analizate situații punctuale de la diferite filiale cu scopul de a se elabora o metodologie unică de lucru la nivelul filialelor UUR.

La punctul doi al ordinii de zi, a fost prezentat un număr de 14 deveze estimative privind acțiunile culturale, propuse a se desfășura în luna iunie 2017 de filialele UUR, care s-au referit în principal la sărbătorirea unor personalități (scriitori, artiști) și evenimente (Ziua Copilului Ucrainean), festivaluri, expoziții culinare etc., acțiuni menite să susțină și să promoveze limba și cultura ucraineană.

Toate aceste acțiuni au fost cuprinse în Planul de acțiuni și activități culturale pe anul 2017, iar sumele solicitate prin devizele estimative s-au înscris în limitele sumelor solicitate anterior. Supuse discuțiilor, toate propunerile de acțiuni, cu unele amendamente și precizări, au fost aprobate.

La punctul trei al ordinii de zi, a fost prezentat un număr de 20 de referate de necesitate ale filialelor județene UUR cu privire la alocarea unor sume de bani pentru cheltuieli gospodărești, achiziționarea unor bunuri de strictă necesitate (birotică, aparatură electronică, mobilier, reparații).

La punctul patru al ordinii de zi, au fost pre-

zentate propunerile venite din partea mai multor instituții și ONG-uri în ceea ce privește încheierea de acorduri de parteneriat care să vină în sprijinul comunității ucrainene din România.

Președintele filialei Iași a solicitat ca pentru încheierea unor protocoale, acorduri de colaborare și a unor parteneriate cu organizații, instituții, ONG-uri din țară și din Ucraina să se elaboreze cu sprijinul avocatului UUR, modele de documente ce se întocmesc pentru astfel de colaborări, propunere aprobată și rămasă în studiu.

La punctul cinci al ordinii de zi, a fost prezentată activitatea deputatului UUR Nicolae Miroslov Petrețchi, demersurile întreprinse de acesta pentru îmbunătățirea imaginii comunității noastre și întâlnirile de lucru cu factorii de decizie la nivel central și local pentru rezolvarea unor situații cu care se confruntă minoritățile în general și, respectiv, comunitatea noastră în special. Probleme în detaliu vor fi prezentate în cadrul rubricii „Agenda deputatului”.

La punctul șase de pe ordinea de zi, președintele UUR a prezentat un număr de 29 de invitații, adrese, petiții, cereri venite din partea unor organizații și instituții din țară și din Ucraina, precum și de la persoane fizice pentru susținerea unor acțiuni organizate de unele biserici ucrainene din Timiș și Maramureș, participarea la festivaluri, simpozioane și concursuri în Ucraina, activități de colaborare româno-ucrainene și cu alte minorități din țară, iar dl Ioan Herbil a prezentat cărțile care urmează să fie editate în perioada imediat următoare.

În cadrul aceluiași punct de pe ordinea de zi, dl avocat care reprezintă interesele UUR în procesul intentat de dl Marocico, a prezentat consecințele ultimei Hotărâri a instanței pentru organizația noastră și măsurile ce se impun a fi luate până la clarificarea situației.

La final, responsabilă CFPP a UUR a dat citire deciziei UUR privind casarea bunurilor ieșite de din uz la nivelul filialelor (componenta Comisiilor de casare și măsurile ce se impun a fi luate până la sfârșitul lunii mai a.c.).

Următoarea ședință de lucru a Prezidiului va avea loc în prima jumătate a lunii iunie.

*Material realizat de Victor HRIHORCIUC,
vicepreședintele UUR*

Despre activitatea Organizației municipale Baia Mare a UUR

Organizația din Baia Mare a Uniunii Ucrainenilor din România este prima organizație din Maramureș constituită încă din luna februarie a anului 1990.

Pe structura și la inițiativa ei s-a constituit Organizația de Ținut a Uniunii Ucrainenilor din România. De Uniunea ținutului Maramureș a UUR au aparținut toate organizațiile din județele Maramureș, Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj și Satu Mare (art.7, al.2 din Statut).

Organizația municipală Baia Mare constituită din membrii ucraineni, locuitori în mai multe localități situate în sudul și vestul județului Maramureș cu orașele Baia Sprie, Cavnic, Șomcuta Mare, Târgu Lăpuș etc. și proveniți majoritatea din comunele situate în Maramureș (dincolo de Gutâi, cum spun băimărenii).

După cel de al treilea Congres al UUR, când s-au constituit filialele județene ale Uniunii, filiala Maramureș a avut sediul central la Baia Mare, de fapt din anul 1996.

Deci putem spune că activitatea Organizației Baia Mare a UUR a avut un rol important în cadrul Uniunii Ucrainenilor din România. Fiind

în capitala județului Maramureș alături de Administrația de Stat Județeană și de Consiliul Județean, activitatea filialei Maramureș a UUR a fost bine apreciată.

Și acum când activitatea organizației s-a redus la nivel zonal, membrii ei în frunte cu Biroul de conducere caută să-și facă cunoscută activitatea.

Activitatea Organizației municipale Baia Mare este planificată în raport cu Planul acțiunilor cultural-educative ale Organizației județene Maramureș ce are sediul în municipiul Sighetu Marmăției.

Astfel, unii membri ai organizației au participat la Festivalul internațional de colinde, datini și obiceiuri de iarnă la ucraineni în luna ianuarie.

În luna februarie, am marcat Ziua Internațională a Limbii Materne. Cu ocazia Zilei de 8 Martie, Ziua Internațională a Femeii, am evocat rolul femeii ucrainene în societate și cu același prilej am organizat la sediul organizației un simpozion dedicat marelui poet ucrainean Taras Șevcenko pe tema „Femeia în opera lui Taras Șevcenko”.

(Continuare în pagina a 4-a)

Eliminarea vizelor pentru cetățenii ucraineni

După cum informează Serviciul de presă al președintelui Ucrainei, la 17 mai 2017, în cadrul Parlamentului European a avut loc ceremonia festivă de semnare a actului legislativ prin care va fi introdus regimul fără vize pentru cetățenii ucraineni. Documentul a fost semnat de președintele Parlamentului European, Antonio Tajani, și de Carmelo Abela, ministrul afacerilor interne și securității naționale al Maltei, țară care deține președinția Consiliului UE.

La ceremonia semnării hotărârii UE a participat președintele Ucrainei, Petro Poroșenko, care a declarat: „Ziua de astăzi este o zi absolut istorică. Este o zi cu totul istorică pentru Ucraina, pentru națiunea care numără 45 de milioane de ucraineni. Sunt ferm convins că ea este o zi istorică și pentru Uniunea Europeană. Ucraina revine în familia europeană. Ucraina își ia un ultim rămas bun de la imperiile sovietic și rus”.

Actul legislativ semnat a fost publicat în monitorul oficial al UE și va intra în vigoare la 11 iunie 2017.

Ion ROBCIUC

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asu mă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu
Tiparul executat la**

**Tipografia
„S.C. SMART
ORGANIZATION SRL“
ISSN 1223-5210**

Despre activitatea Organizației municipale Baia Mare a UUR

(Urmare din pagina a 3-a)

Tot cu ocazia împlinirii a 203 ani de la nașterea poetului, la cererea unor membri ai organizației, s-a propus să realizăm o excursie pentru vizitarea monumentelor dedicate lui Taras Șevcenko în municipiile Satu Mare și Sighetu Marmăției.

Astfel, în dimineața zilei de duminică, 26 martie 2017, la orele opt, 11 persoane ne-am îmbarcat într-un microbus și ne-am deplasat la Satu Mare. Acolo, la bustul lui Taras Șevcenko, amplasat în parcul din Piața „Dr. Vasile Lucaciu” ne-a așteptat prim-vicepreședintele Organizației Satu Mare a UUR, domnul Vasile Buciuta cu soția și împreună am depus o jerbă de flori la bustul poetului. Cu această ocazie, eu am expus pe scurt despre împrejurările în care a fost realizat acest monument și înagurat cu mare fast la 1 iulie 2009, prin strădania fostului președinte al filialei Satu Mare, domnul Mihai Macioca.

Dezvelirea bustului lui Taras Șevcenko a fost făcută de către domnul Radu Giurcă, prefectul județului Satu Mare, domnul Ștefan Buciuta, pre-

ședintele Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României, domnul Cehi Arpad, președintele Consiliului Județean Satu Mare și domnul Iuliu Illyes, primarul municipiului Satu Mare. Bustul a fost realizat de artistul sătmărean, sculptorul Radu Ciobanu, datorită efortului depus de către Mihai Macioca și de Administrația locală și județeană Satu Mare.

Celor prezenți le-am spus că am fost solicitat de mai multe ori de Macioca Mihai și de sculptor pentru a vedea bustul la turnare în formă, înainte de a fi turnat în bronz, pentru a aprecia dacă imaginea poetului seamănă cu cea reală din alte portrete.

Cu ocazia dezvelirii bustului, domnul Mihai Macioca în cuvântul său de mulțumire a spus: „În mod deosebit vreau să aduc mulțumirile noastre domnului președinte al UUR, deputatul Ștefan Buciuta, de la care am primit un mare ajutor și care în tot acest timp s-a interesat de stadiul în care se află bustul, iar ori de câte ori am solicitat ajutorul, l-am primit”.

După acest scurt discurs și după ce am recitat

și cântat pe versurile marelui poet, împreună cu gazdele noastre ne-am deplasat la Sighetu Marmăției unde a avut loc o mare manifestare culturală dedicată poetului Taras Șevcenko atât la Biserica ucraineană, cât și la bustul poetului, amplasat în parcul din fața Bisericii, aproape de Palatul Administrativ al Primăriei municipiului Sighetu Marmăției, clădire în care în anii 50 ai secolului trecut a funcționat Școala Medie Ucraineană și în care am învățat și eu în primele clase de liceu.

Manifestarea dedicată marelui poet ucrainean s-a încheiat într-o atmosferă de înaltă cultură civică, cu depuneri de flori la monument și cu un concert dedicat poetului, suținut de corul mixt al Organizației județene Maramureș, format din reprezentanți ai localităților Rona de Sus, Poienile de sub Munte și Ruscova, precum și de Corul Cameral Municipal din regiunea Ivano-Frankivsk, Ucraina.

Acțiunea organizată de Comitetul județean Maramureș în frunte cu președintele Miroslav Nicolae Petrețchi a fost un succes cu rezonanță pozitivă asupra publicului sighetean.

Membrii Organizației Baia Mare a UUR s-au întors acasă cu o mare satisfacție după această excursie cultural-educativă și de documentare.

Ștefan BUCIUTA,
președinte de onoare al UUR

Sport la Rona de Sus

Sunt Alexandra Dana Grijac, profesor titular în această localitate. Predau educația fizică și am o vechime la catedră de 21 de ani. Practica și experiența din acești ani mi-au confirmat încă o dată că mi-am ales meseria cea mai frumoasă, pe care o practic cu multă dăruire și pasiune. A deveni profesor a fost un privilegiu și o mândrie

pe care sunt bucuroasă că am simțit-o. Nicio profesie nu cere posesorului ei atâta competență, dăruire și umanism ca cea de profesor pentru că în niciuna nu se lucrează cu un material mai prețios și mai sensibil decât omul în devenire. Munca este condiția primordială pentru reușită. Cât ai fi de talentat, de dotat de la natură, dacă nu investești foarte mult efort, nu poți reuși.

Școala noastră își propune să ofere tuturor elevilor o educație de calitate, care să dezvolte competențele și abilitățile intelectuale și practice, să asigure personal didactic capabil de a practica metode active de predare, evaluare modernă, să colaboreze cu toți factorii implicați în educație, să creeze profilul moral-cetățenesc și intelectual al oamenilor viitorului. Cred că a oferi unui copil educație este cea mai mare favoare pe care i-o poți face. Școala, prin dascălii ei, are menirea de a veghea la creșterea și dezvoltarea emoțională și intelectuală a tinerilor. Școala cu clasele I-VIII din Rona de Sus își propune să ofere educație de calitate tuturor elevilor din comună, să valorifice potențialul deținut de fiecare, să deschidă, nu să inhibe elevul, să-i înțeleagă problemele, să îl ajute, să îl facă să

se autocunoască, autodepășească, autoevalueze, să îl sprijine în realizarea dorințelor și aspirațiilor sale. Un dascăl trebuie să știe că este creator de personalități. Să creadă în schimbare și să contribuie la schimbare. Aportul școlii la formarea unei lumi mai bune este considerabil.

„Sportul te învață să câștigi cinstit.

Sportul te învață să pierzi în mod demn.

Prin urmare, sportul te învață de toate – te învață ce este viața”.

Ernest Hemingway

Ca să devii OM, în întregul său minunat, sunt necesare atâtea... Cu atât mai mult, într-o profesie al cărei obiect de neodihnă îl reprezintă „minte sănătoasă, în trup sănătos”. A fi în formă, a avea o condiție fizică bună este o stare de spirit și mentală, legată de viață, pentru că sănătatea înseamnă bucuria de a trăi, existența unei stări de optimism, de independență, îmbinate cu responsabilitate, curaj și încredere în forțele proprii.

Copiii simt nevoia de a cheltui energie, de a fi mereu în mișcare, ei simt prin toți porii afirmarea de sine. E o vârstă la care integrarea și afilierea la o echipă sau un grup, îi sprijină în viitor în soluționarea mult mai bună a sarcinilor și obiectivelor propuse. Au o vârstă la care simt nevoia de a fi cel mai bun. Sportul este cel care îți poate oferi această emoție a învingătorului atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Este vârsta la care aventura este de cele mai multe ori pe primul loc, iar sportul le oferă aventura vieții lor, având parte de greutate, satisfacții, bucurii, neprevăzute.

Eu, ca profesor de sport, am urmărit învățarea cât mai corectă a abecedarului sportiv, lucru care cere, în primul rând, pricepere și răbdare, am format interesul și bucuria de a depune efort sistematic și susținut în dezvoltarea gustului victoriei, punerea pe primul plan a instruirii și educării, nicidecum a obținerii rezultatelor cu orice preț.

Marele atlet Ron Clarke spunea: „Important este să lupți, să dai tot ce poți, nu să câștigi cu orice preț”.

Sunt cunoscute tentațiile cărora sunt supuși tinerii în zilele noastre, mai ales în mediul rural, unde dificultățile de ordin social, lipsa unor baze sportive sau de agrement, ori a unor programe specifice au efecte profund negative asupra acestora. Nu este cazul nostru, deoarece cu sprijinul Primăriei și al doamnei directoare Luscan Lore-dana s-a amenajat o sală și un teren de sport în curtea școlii unde se pot ține orele de educație fizică în condiții bune. De asemenea, echipamentele sportive pe care le avem sunt de la domnul Luscan Mihai împreună cu partenerii școlii din Olanda, Gică Hagi, „Viitorul” Constanța și din donații. Tuturor le mulțumim.

Având în vedere că practicarea unui sport înseamnă atât sănătate a organismului, creștere și dezvoltare fizică armonioasă, cât și o creștere a responsabilităților tânărului, o îmbunătățire a capacităților sale organizatorice, o diversificare a oportunităților de socializare și, de ce nu, o posibilă carieră, considerăm că putem oferi unor tineri din mediul rural șanse de a se afirma.

Pornim de la premise că există și în mediul rural copii dotați din punct de vedere motric, care nu au posibilitatea de a merge la cluburile din orașe, în primul rând, din cauza distanțelor mari și deplasărilor costisitoare, dar care ar putea să se implice mai mult într-un program serios de pregătire sportivă față de tinerii din mediul urban.

Pe baza sondajului de opinie, putem afirma că elevilor le place disciplina educație fizică, lucru confirmat și de cadrele didactice ale școlii noastre. Ani la rând, am organizat concursuri pe clasă, între clase, pe școală, între școlile din vecinătate (Coștiui, Crăciunești, Rona de Jos), iar rezultatele au fost pe măsura așteptărilor.

Am participat la competiții (fotbal, handbal, tenis de masă, cros) și de fiecare dată ne-am întors cu premii. Diplomele obținute sunt expuse pe panoul școlii.

Handbal băieți, locul II, Sighet

Handbal fete, locul III, Sighet

Cros, locul II, Bârsana

Tenis de masă, locul I, Sighet

Fotbal băieți, locul I și II, Sighet; atât ciclul primar, cât și gimnazial doi ani la rând.

Ca profesor al acestei școli, am considerat că e de datoria mea să arăt generației viitoare activitatea ce se desfășoară, cu succes, în școala noastră.

Dana Alexandra GRIJAC,
profesoară de educație fizică

Sărbătorirea poetului Taras Șevcenko la Sighetu Marmăției

Duminică, 26 martie a.c., la Sighetu Marmăției, au fost aniversați 203 ani de la nașterea marelui Cobzar, Taras Șevcenko. După cum a spus președintele Uniunii Ucrainenilor din România, județul Maramureș, Miroslav Petrețchi, luna martie este dedicată sărbătoririi marelui geniu ucrainean în toate filialele UUR din țară. În Maramureș, acest eveniment se desfășura, până în prezent, în localitatea Ruscova. Anul acesta, s-a hotărât ca această activitate cultural-artistică să aibă loc la bustul lui Taras Șevcenko din Sighetu Marmăției, amplasat din toamna anului trecut în parcul central din fața bisericii ortodoxe ucrainene (care se află de o parte) și în fața Primăriei acestui oraș.

Așa că la 26 martie, la Sighetu Marmăției, au venit invitați din România, din localități cu populație ucraineană și din Ucraina. Dimineața, cu toții au participat la Sfânta Liturghie oficiată la Biserica Ortodoxă Ucraineană de preoții parohi dr. Nicolae Lauruc și Marius Lauruc.

După-amiază, în parcul din fața bisericii, la bustul lui Taras Șevcenko, s-a ținut slujba de pomenire. Ceremonia a început cu intonarea imnu-

viața marelui poet, aspirațiile, creațiile și lupta lui pentru dreptatea și libertatea poporului ucrainean.

În cuvântul său, prof. Miroslav Petrețchi, președintele UUR Maramureș, a subliniat importan-

ța acestui eveniment și bucuria de a-l organiza în fața celui de-al șaselea bust al lui Taras Șevcenko din România (și poate cel mai sugestiv). Primarul Sighetului, dl Horia Scubli, a subliniat prietenia dintre România și Ucraina și respectul lui pentru ucrainenii din Sighet și Maramureș, pentru geniul poeziei ucrainene Taras Șevcenko.

Despre importanța acestei sărbători, creația lui T. Șevcenko, activitatea culturală a ucrainenilor din România au vorbit și însărcinatul cu afaceri a.i. al Ucrainei în România, Excelența Sa Ievhen Levyțkyi, ec. Nicolae Miroslav Petrețchi, președintele UUR și deputat în

Parlamentului României și al Ucrainei. Cuvântările ce-au urmat au fost traduse în limba română sau din limba română în ucraineană de inspectorul de limba ucraineană, prof. Malearciuc Simona. În cuvântările lor, invitații au redat crâmpete din

Parlamentul României, dl Mychailo Ratușnyi, președintele Consiliului Ucrainean Mondial de Coordonare, dl Ihor Pasicineak, vicepreședintele Administrației de Stat Ivano-Frankivsk, dna Myroslava Korneliuk, șef adjunct al Departa-

mentului de cultură al naționalităților și religiilor din Ucraina, dl Iaroslav Skumatciuk, viceguvernator al raionului Verchovyna, Vasile Moiş, membru de onoare al UUR Satu Mare.

Au urmat depuneri de coroane și buchete de flori din partea personalităților și a fiecărei organizații locale a UUR din Maramureș.

Deși era soare, dar rece, oaspeții au rămas și la concertul în aer liber, susținut în parc la bustul poetului. La început, a cântat corul „Vocile Ronei”, întregit de un grup de coriști din Poienile de sub Munte și grupul vocal „Ruscanka” din Ruscova. Corul „Vocile Ronei” are în repertoriul său multe cântece pe versurile lui Taras Șevcenko sau dedicate lui. De data aceasta, sub conducerea deja cunoscutei dirijoare, prof. Geta Petrețchi, corul a interpretat cântecul pe versurile lui Șevcenko „Suspină Niprul...” și unul dedicat poetului „Șevcenkovi...”. A urmat spectacolul prezentat de corul de cameră „Halyțki peredzvony” din Ucraina, dirijor Demiateț Ihor.

Atmosfera pe tot timpul activității a fost deosebită, parcă simțea prezența marelui poet, nu numai ca statuie impozantă, dar și în cuget, în simțiri.

La încheiere, președintele UUR Maramureș, Miroslav Petrețchi, a mulțumit formațiilor participante la spectacol, invitaților din România și Ucraina și primarului din Sighetu Marmăției

pentru sprijinul acordat la amplasarea bustului poetului și participarea la activitățile UUR din Sighet.

Heana DAN

Concursul național de valorificare a obiceiurilor și tradițiilor aparținând minorității naționale ucrainene *Istoria și tradițiile ucrainenilor*, ediția a VIII-a

Rolul limbii în formarea personalității și păstrarea identității este substanțial. Limba este o oglindă magică, un mijloc inepuizabil de comunicare. Limba reflectă experiența de viață a omului începând din antichitate și până în prezent. A stăpâni bine, pe lângă limba de stat, adică limba română, și pe cea maternă, înseamnă a fi de două ori om, a stăpâni două culturi, două lumi spirituale, a avea o privire mai vastă asupra lumii, cu alte cuvinte înseamnă a fi mai bogat. Nu ar trebui să uităm și să neglijăm faptul că limba maternă nu se poate moșteni mecanic, ca orice alt bun; ea trebuie învățată, iubită și îmbogățită în mod constant, pentru că limba maternă reprezintă cea mai de preț comoară a fiecărui om. Limba reflectă nu numai ceea ce se vede la suprafață, dar și ceea ce este subtil, esența interioară a lucrurilor, nu doar lumea materială, ci și cea spirituală, o lume perfectă, în care se reflectă valorile unui popor, folclorul, tradiția, ideile, cultura.

O astfel de reflectare a profilului identitar ucrainean, definit prin istorie și prin cultură, răsfrânt în gândurile, în iluziile, în dezideratele, în

împlinirile și în neîmplinirile generațiilor întregi de ucraineni din România, perceput la nivelul de înțelegere, reproducere și interpretare al elevilor provenind din rândul minorității naționale ucrainene, s-a dorit a fi concursul național interdisciplinar de limba ucraineană, istorie, muzică și religie ortodoxă ucraineană *Istoria și tradițiile ucrainenilor* aflat anul acesta la a VIII-a ediție și inclus în Calendarul Concursurilor Naționale Școlare finanțate de Ministerul Educației Naționale pentru anul școlar 2016-2017, aprobat cu OMEN nr. 26398 din 16.02.2017, poziția 26, pe baza proiectului educațional inițiat de Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava și coordonat de către prof. Mihoc Lucia.

Concursul *Istoria și tradițiile ucrainenilor* antrenează elevii din cele patru categorii de vârstă: I. Ciclul preșcolar; II. Ciclul primar; III. Ciclul gimnazial; IV. Ciclul liceal în activități comune menite să promoveze limba, istoria, tradițiile și dialogul intercultural și se desfășoară în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România.

Concursul a fost organizat în conformitate cu

următoarele acte normative:

a. Ordinul MECTS nr. 3035/10.01.2012 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a competițiilor școlare și a Regulamentului de organizare a activităților cuprinse în calendarul activităților educative, școlare și extrașcolare;

b. Regulamentul specific privind organizarea și desfășurarea Concursului Național *Istoria și tradițiile ucrainenilor*, ediția a VIII-a;

c. Decizia nr. 93/23.03.2017 privind aprobarea Comisiei Centrale a Concursului Național *Istoria și tradițiile ucrainenilor*.

Concursul s-a desfășurat pe trei secțiuni:

1. Secțiunea de fotografie. Au intrat în concurs lucrările ce au respectat următoarele teme:

– Obiceiuri și tradiții (Sărbătorile de iarnă în familie/ localitatea mea (de ex., cina din Ajun, colindătorii, slujba religioasă, obiceiuri de nuntă/botez; tradiții de Paște etc.);

(Continuare în pagina a 6-a)

Concursul național de valorificare a obiceiurilor și tradițiilor aparținând minorității naționale ucrainene *Istoria și tradițiile ucrainenilor*, ediția a VIII-a

(Urmare din pagina a 5-a)

– Obiecte tradiționale (de ex., costume tradiționale vechi, autentice, vase, ștergere cu motive populare, ouă încondeiate, diferite obiecte, instrumente muzicale specifice etniei, podoabe tradiționale etc.); satul/scoala mea.

Participanții la concurs au expediat prin poștă, cu confirmare de primire sau recomandată simplă, în perioada 15-30 martie 2017, câte o fotografie pentru fiecare temă, format A4, la adresa Suceava, str. Mărășești, nr. 57, județul Suceava. Au fost trecute pe fiecare fotografie, pe verso, pe o etichetă, cu majuscule, următoarele date: titlul lucrării, numele și prenumele copilului, clasa, instituția de învățământ, localitatea, numele și prenumele cadrului didactic îndrumător.

2. Eseu pe tema „Prețuim comorile noastre”. Au intrat în concurs lucrările care au conținut 2-3 pagini în format doc. Times New Roman 12, Line Spacing 1,5 cu redactarea în limba maternă. Acestea au fost însoțite de o prezentare Power Point de maxim 20 slide-uri (imagini comentate referitoare la eseu și alte informații sugestive). Temele propuse au fost: Istoria localității natale, legende despre denumirea localității, a unei zone geografice; Locurile de unde au venit ucrainenii și perioadele stabilirii lor în diferitele zone ale României; Mănăstiri, străzi și case istorice din comunitate, monumente ale eroilor, monumente reprezentative ale comunității ucrainene din România; Arta populară: ocupații tradiționale ale ucrainenilor (cusut, tors, țesut, croșetat, încondeierea ouălor), portul popular, instrumente muzicale, tradiții culinare; tradiții cu ocazia unor evenimente marcante din viața comunității: botez, logodnă, nuntă, înmormântare; viața religioasă: confesiuni religioase, ucrainenii de stil calen-

în cadrul căreia s-a discutat despre respectarea Regulamentului specific privind organizarea și desfășurarea concursului, s-au elaborat criteriile de jurizare și borderourile de notare, s-au evaluat eseurile și fotografiile trimise. De asemenea, în holul școlii a fost amenajată o expoziție de fotografie care a surprins cele mai frumoase costume specifice ucrainenilor, sărbătorile de Crăciun, Bobotează, coșuri pregătite pentru Sf. Paști, di-

verse podoabe tradiționale, ouă încondeiate, motive ucrainene, dansuri ucrainene etc. Prezentarea eseurilor în PPT a evidențiat foarte multe aspecte interesante specifice diverselor sărbători sau evenimente din viața omului: Ajunul Crăciunului la ucrainenii, încondeierea ouălor la ucrainenii huțuli, obiceiul de nuntă la ucrainenii, obiceiuri de Duminica Floriilor, bucătăria huțulă, sărbătorile de primăvară, tradiții de Crăciun și de Sf. Paști, ziua Sfântului Gheorghe și multe altele.

Festivitatea de deschidere a Concursului Național *Istoria și tradițiile ucrainenilor* a avut loc vineri, 1 aprilie 2017, orele 10.00 în aula Colegiului Național „Mihai Eminescu” din Suceava în prezența președintelui UUR și deputatului în Parlamentul României, dl Nicolae Miroslov Petrețchi.

Din partea Inspectoratului Școlar Județean Suceava a participat inspectorul școlar general adjunct, dna Gabriela Scutaru, dna inspector școlar Lucia Mihoc, dl inspector școlar Ilie Sauciuc, din partea CCD dl George Tofan, Suceava, doamna director Elena-Manuela David, care au rostit un cuvânt de bun venit participanților și le-au urat mult succes.

Grupul vocal ucrainean „Nadiia” de la Școala Gimnazială Călinești-Cuparencu sub îndrumarea doamnei profesoare Mândrișteanu Loredana a oferit celor prezenți un frumos buchet de cântece ucrainene.

Comisia Centrală a fost formată din: președinte – lector dr. Anamaria Gavrila, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava; președinte de onoare – Elvira Romaniuc, Muzeul Gura Humorului, Suceava; președinte executiv – prof. gr. I Elvira Codrea, Ministerul Educației Naționale, București; secretar – prof. gr. I Ilie Sauciuc, inspector școlar IȘJ Suceava; membru – prof. gr. I Lucia Mihoc, inspector școlar IȘJ Suceava; membru – prof. Miroslov Petrețchi, președintele Organizației Maramureș a UUR; membru – prof. gr. I Renato Tronciu, Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava; membru – prof. Cristian-Vasile Ardelean, Școala Gimnazială „Anghel Saligny”, Banloc, Timiș; membru – prof. gr. I Laura Șutu, Liceul Tehnologic „Vasile Cocea” Moldovița, Suceava.

Concursul a fost bine primit în școlile în care se studiază limba ucraineană maternă, dovadă fiind organizarea lui în fiecare an. În România, studiul limbii materne, istoriei și a civilizației minorităților naționale constituie un element fundamental pentru păstrarea identității naționale, în contextul integrării europene. Astfel, Ministerul Educației Naționale a alocat suma de 6.918,55 lei Inspectoratului Școlar Județean Suceava pentru organizarea acestui concurs, sumă din care 2.335 de lei au reprezentat premii și mențiuni. Această sumă a fost completată cu 10.000 de lei de Uniunea Ucrainenilor din România, bani cu care s-a asigurat transportul, cazarea, diplomele de participare și pachetele cu dulciuri pentru toți participanții.

Festivitatea de premiere a avut loc în aula Colegiului Național „Mihai Eminescu” din Suceava, iar diplomele și premiile în bani din partea Ministerului Educației Naționale au fost înmânate de către președintele executiv al concursului, doamna consilier Elvira Codrea. Premiile în bani din partea MEN au fost împărțite conform ordinului de ministru, astfel: Premiul I – 150 lei, Premiul II – 115 lei, Premiul III – 85 lei, Mențiuni – 65 lei.

În urma deliberării juriului, au fost acordate 15 premii și 9 mențiuni. S-au remarcat prin interpretarea obiceiurilor pascale din satul Valea Vișeuului cei mai mici participanți la concurs, preșcolarii de la Grădinița cu predare în limba ucraineană Valea Vișeuului, sub îndrumarea dnei prof. pentru învățământ preșcolar, Greceniuc Narcisa-Nicoleta, elevii de la Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, Sighetu Marmăției, care sub îndrumarea dnei prof. de muzică, Geta Petrețchi, au prezentat obiceiuri de nuntă din Rona de Sus, Maramureș, elevii de la Școala Gimnazială Ulma, care sub coordonarea dnei prof. Lesenciuc Cecilia, ne-au adus voia bună printr-un moment comic. Un moment deosebit a fost prezentat și de elevii de la Școala Gimnazială Valea Vișeuului, sub coordonarea doamnelor prof. Păpariga Maria și Boiciuc Slavca. Se cuvine să evidențiem și prestația grupului de elevi coordonați de dna Sauciuc Elena Elisabet și dl inspector Ilie Sauciuc, care ne-au încântat prin demonstrația pe viu a încondeierii ouălor bucovinene.

Felicit încă o dată inițiativa dnei Lucia Mihoc de a demara un asemenea proiect, toți elevii participanți și profesorii coordonatori, mulțumesc gazdelor noastre pentru spațiul pus la dispoziție și UUR pentru sprijinul financiar și moral acordat,

daristic vechi; personalități ale culturii ucrainene: scriitori, poeți, critici literari, pictori, compozitori; contribuția comunității ucrainene la patrimoniul național românesc; interferențe între minoritatea ucraineană și celelalte etnii conlocuitoare; minoritatea în mileniul al III-lea; integrarea europeană.

3. Prezentarea unui obicei (de nuntă/ de botez/ de înmormântare/ de Paște/ de Crăciun/ de Sfântul Andrei/ de Rusalii/ de Anul Nou/ pețitul/ oieritul/ jocuri specifice unor sărbători etc.). Elevii au prezentat, sub forma unei scenete, un obicei/ o tradiție specifică zonei de unde provin îmbrăcați în costume populare ucrainene, specifice zonei respective.

Etapa națională s-a desfășurat în perioada 31 martie – 2 aprilie 2017 la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România. Au participat 90 de elevi de la școli din județele Botoșani, Maramureș, Timiș, Suceava și Caraș-Severin în care se studiază limba maternă ucraineană. Ședința tehnică a Comisiei Centrale a avut loc vineri, 31 martie 2017, începând cu orele 18:00,

an de an, pentru a putea duce la bun sfârșit proiectele gândite în sprijinul și în folosul elevilor și al învățământului ucrainean.

*prof. Elvira CODREA,
consilier în cadrul Ministerului Educației
Naționale și președintele Comisiei
de învățământ a UUR*

Trei sunt sărbătorile creștine care aduc în actualitate evenimente fundamentale pentru devenirea umană: Buna-vestire, Învierea Domnului și Înălțarea Lui.

Buna-vestire reprezintă un moment cu totul excepțional în istoria creației când, în persoana lui Isus Hristos, Dumnezeu se unește cu omenitatea.

Ca o consecință a acestui act, urmează întregul proces al operei mântuitoare, începute cu patimile, răstignirea, moartea pe Cruce și culminând cu Învierea, operă prin care omenirea și întregul Univers au fost restaurate în dragostea lui Dumnezeu, restabilindu-se armonia între Creator și creatură, armonie puternic afectată de păcatul strămoșilor Adam și Eva.

Odată cu această lucrare de cuprindere cosmică opera restauratoare era împlinită. Și totuși activitatea Mântuitorului nu s-a oprit aici. El rămâne încă patruzeci de zile pe pământ din două motive: pentru a adevări realitatea Învierii Sale, și pentru a-i învăța pe Apostolii Săi principiile funcționării Bisericii, întemeiate de El pe Cruce, pentru ca fiecare persoană umană să poată beneficia de roadele Jertfei Sale. Foarte elocvent exprimă acest adevăr Sfântul Evanghelist Luca în cartea *Faptele Apostolilor*, în primul capitol, când Isus s-a arătat ucenicilor Săi, „... după patima Sa mântuitoare, prin multe semne doveditoare, arătându-li-Se timp de patruzeci de zile și vorbind cele despre Împărăția lui Dumnezeu“ (Cap.1, verset 3). Sinteza foarte

Înălțare și îndumnezeire

concentrată a acestei învățături de după Înviere o găsim la sfârșitul *Evangheliei de la Matei*: „Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile,

botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă și iată eu cu voi sunt până la sfârșitul veacului. Amin” (Cap. 28, versete 19-20). Era extrem de important ca opera

Lui mântuitoare să nu rămână virtuală, simbolică, ci să poată fi accesibilă întregii omeniri și fiecare om să poată fi beneficiarul roadelor acesteia în cadrul Bisericii.

Odată realizat și acest deziderat, Mântuitorul se desparte de Apostolii Săi, cu toate că le spusese deja că va fi cu ei (și, bineînțeles, cu urmașii lor, până la sfârșitul veacurilor). Desigur, se referea la prezența Lui euharistică permanentă, în cadrul Sfintei Liturghii. Și totuși relația de devenire dintre Dumnezeu și omenire nu se încheia aici.

Marele teolog ortodox, Dumitru Stăniloae, într-o amplă lucrare de tinerețe pe care a intitulat-o *Isus Hristos sau restaurarea omului*, concluzionează că, prin întreaga activitate a Mântuitorului, omul a redobândit potențialul starea paradisiacă. Mai târziu, în perioada deplinei maturității teologice, părintele Stăniloae amenda sensibil afirmația din tinerețe, motivând că opera Mântuitorului nu se rezumă doar la întrupare, patimă și Înviere. Aceasta continuă cu apoteoza Înălțării Lui. Și, într-adevăr, întoarcerea Fiului, ca Dumnezeu-Omul, la Tatăl, reprezintă îndumnezeirea omului, în persoana Mântuitorului. Un reprezentant uman, El, Isus Hristos, se află în Sfânta Treime, iar relația dintre om și Dumnezeu devine una esențială.

pr. dr. Dumitru COLOTELO,
Parohia ortodoxă ucraineană
„Sf. Petru Movilă“ din București

Conform uneia dintre legende, Rusia Kieveană a fost creștinată în anul 988 de către cneazul Volodymyr, după ce acesta a cucerit Chersonesul, fortăreața bizantină din Crimeea. Pentru a obține garanția că Volodymyr nu va ataca Constantinopolul, împărații Vasile al II-lea și Constantin al VIII-lea i-au oferit lui Volodymyr mâna surorii lor Anna, în acest mod obținând și convertirea la creștinism a lui Volodymyr și a poporului său [V. Demociko, *Київська Русь і Християнство, Волинські історичні записки, 2009, том 2, pp. 1-3*].

Strămoșii ucrainenilor de astăzi, ca și cei ai anglo-saxonilor, nu împărțeau anul în patru anotimpuri, inițial, acesta fiind împărțit în două: iarna și vara. Tocmai din această cauză în primele legende și povești, iarna nu se războia cu primăvara, ci cu vara reprezentată de o fată frumoasă.

Obiceiurile ucrainenilor, cele care au rămas, nu s-au schimbat mult. Preluând o nuanță și o explicație creștină, au intrat în calendarul ortodox. Potrivit calendarului popular, primăvara începe la 14 martie, când este sărbătorită Sfânta Evdochia și se termină odată cu sărbătoarea Înălțării Domnului, care este sărbătorită, de fiecare dată, la 40 de zile după Sfânta Înviere. Însă conform obiceiurilor păgâne, primăvara începe cu mult înainte: încă din luna februarie făcându-se pregătiri. De exemplu, o sărbătoare de trecere de la iarnă la primăvară era considerată Întâmpinarea Domnului (15 februarie). Conform legendelor, până în această zi în biserici erau păstrați brazii. Dis-de-dimineață, oamenii se duceau la biserică să sfințească lumânările, pe care le

foloseau ulterior pentru a vindeca bolnavii sau le păstrau până vara și le aprindeau când venea furtuna. Când se întorceau acasă, oamenii aprindeau pentru un timp scurt lumânarea, pentru ca ploile de primăvară să nu afecteze cultura plantelor. În această zi se sfințea și apa,

bători de Paști, existau și există multe tradiții. În cadrul acestei sărbători s-au păstrat unele obiceiuri ale sărbătorii păgâne Renașterea Soarelui de Primăvară, printre care și realizarea *korovaielor* festive, acestea transformându-se în pasca noastră. Cea mai importantă sărbă-

nu s-a păstrat este faptul că în această zi se mai făcea un foc mare în curte sau uneori chiar lângă biserică, peste care se sărea de trei ori. Acest ritual era considerat necesar pentru o recoltă bună și pentru sănătatea tuturor membrilor familiei. Însă, potrivit învățăturilor bisericesti, în această zi Iuda l-a vândut pe Isus, de aceea oamenii considerau că în această zi se trezesc și ies din pământ

Obiceiuri de primăvară la ucrainenii. De la obiceiurile păgâne la calendarul creștin

care era păstrată cu pietate și care era aplicată pe răni. Ea mai era folosită și ca remediu pentru deochi. Unele obiceiuri în satele ucrainene din nordul României s-au păstrat până în zilele noastre, ca de exemplu, cel cu lumânările. Se spune că lumânările sfințite la sărbătoarea Întâmpinării Domnului au puteri magice și sunt capabile să alunge furtuna împreună cu crenguțele de salcie sfințite la biserică în Duminica Floriilor.

Potrivit tradiției, din data de 22 martie, când sărbătorim Sfinții 40 de Mucenici, tineretul începea să cânte melodii care purtau numele de *vesneanky* „cântece de primăvară“, dar cel mai des acestea erau cântate și de Paști când tinerii se adunau în jurul bisericii după slujbă. Însă cel mai important obicei era întâmpinarea păsărilor. Se pregăteau 40 de prăjiturile, numite *javoronky* care au forma unei ciocârlii. Aceste prăjiturile erau împărțite între membrii familiei și erau aruncate și păsărilor. Păsările erau atât de apreciate, deoarece oamenii credeau că ele se întorc din lumea cealaltă, numită *vyrii* – acolo unde pleacă sufletele după moarte [B. Răbakov, *Язычество древних славян, Наука, Москва, 1981, pp. 14-20*].

Desigur, înaintea Sfințelor Săr-

toare înaintea Sfintei Învieri este desigur Duminica Floriilor. După ce crenguțele de salcie sunt sfințite, oamenii ies din biserică și se felicitează unul pe altul, atingându-se cu crenguțele de salcie pe cap zicând: „Nu eu te lovesc, salcia te lovește. De azi într-o săptămână va fi Paștele“. Aceste crenguțe nu se aruncau niciodată, ci se păstrau în casă sau se ardeau când se făcea pasca. Însă în satele din nordul României, aceste crenguțe se folosesc asemenea lumânărilor sfințite, adică se ard când vine furtuna. Oamenii spun că fumul care iese în urma arderii lor face ca furtuna să ocolească satul.

O altă zi plină de obiceiuri este joia de dinainte de Paști sau Joia Mare. În această zi erau evitate muncile grele, pentru că aceasta mai era considerată și Paștele Morților. După credințele străvechi, în această zi Dumnezeu le dă drumul morților de pe lumea cealaltă. Există foarte multe povești potrivit cărora oamenii au văzut cum mai mulți morți cu preotul lor făceau slujba la biserică. În unele sate din nordul României, s-a mai păstrat o tradiție străveche a huțulilor, care inițial se numea „Hrity dida“, ce s-ar traduce „Să-l încălzești pe moșu“. Copiii merg din casă în casă și cer *kukuty* (adică orice fel de mâncare: mere, ouă, pere...), iar ceea ce

toate târătoarele.

Când sosește și cea mai importantă sărbătoare a primăverii, Sfânta Înviere, oamenii își iau coșurile cu bucate pregătite încă de sâmbătă seara și se duc la biserică să le sfințească. După ce se întorc, cei care au animale se duc și lor ca să le vestească Învierea Domnului. Se zice că animalele se bucură de mila lui Dumnezeu, de aceea fiecare gospodar intră la ele în grajd cu coșul sfințit și le zice și lor: „Hristos a înviat!“. În noaptea dinaintea Paștelui, aproape că nu se dormea și nici măcar după micul dejun, căci se considera că cine va dormi în prima zi de Paști, va dormi toată viața. Cele mai populare jocuri erau dansurile fetelor numite și *vesneanky*. Motivul cel mai important în aceste dansuri era cel al căsătoriei în diferitele ei forme și etape: pețitul, căsătoria fericită sau nefericită. Cercetătorii ucrainenii consideră că aceste ritualuri erau făcute pentru a avea o recoltă mai bună. Pe parcursul celor trei zile de Paști, toți tinerii, de la cei mai mici la cei mai mari, se adună lângă biserică și se joacă. Păstrând tradiția, toți creștinii îl slujesc pe Dumnezeu și îi arată iubirea și credința lor.

Crina HRINI

Olimpiada de limba și literatura ucraineană maternă, 18–21 aprilie 2017, Cluj-Napoca

Locurilor cu o profundă rezonanță istorică și culturală, care au găzduit cele 24 ediții ale Olimpiadei de limba și literatura ucraineană maternă de până acum – Maramureș, Suceava, Botoșani, Timișoara, Tulcea, Caransebeș – s-a adăugat, anul acesta, încă unul, Cluj-Napoca, spațiu al confluențelor culturale și lingvistice, punct-cheie al itinerariului cultural românesc.

Conform Calendarului Olimpiadelor Naționale Școlare nr. 26395/16.02.2017, la început de aprilie, Cluj-Napoca a fost gazda a trei olimpiade naționale organizate de Ministerul Educației Naționale și Inspectoratul Școlar Județean Cluj, printre care și Olimpiada de limba și literatura ucraineană maternă. În acest sens, se cuvine să aducem mulțumiri gazdelor noastre, Inspectoratului Școlar Județean Cluj, reprezentat de dl inspector școlar general, Valentin Claudiu Cuibus, care, având trei olimpiade naționale în județ și examenul național de definitivare în învățământ, în aceeași perioadă, a reușit să fie prezent la festivitatea de deschidere a Olimpiadei de limba și literatura ucraineană maternă și Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca reprezentată de dl conferențiar universitar

doctor Dorin Ioan Chira și de dl lector universitar doctor Ioan Herbil, care și-au adus contribuția la buna desfășurare a activităților ce definesc un astfel de concurs. Având în vedere faptul că în județul Cluj nu există învățământ în limba ucraineană și ca atare nici inspector care să răspundă de această limbă maternă, toate sarcinile organizatorice de la fața locului i-au revenit dlui Ioan Herbil, secondat de dl Liviu Romaniuc, președintele Uniunii Tineretului Ucrainean și ajutat de două foste eleve ale Liceului „Taras Șevcenko”, foste olimpice la limba ucraineană, actualmente studente la UBB Cluj și, sperăm noi, viitoare colege, Popovici Beatrice și Spivaliuc Diana.

Olimpiada de anul acesta s-a aflat la a XXV-a ediție, fapt ce confirmă importanța și necesitatea, în același timp, a unui astfel de concurs, care pe lângă faptul că este o mare provocare, o competiție care confirmă un nivel de pregătire superior, o recunoaștere pe scara ierarhică de valori, ne apropie de identitatea noastră, identitate păstrată prin cultivarea limbii materne, a culturii poporului nostru, a tradițiilor și obiceiurilor preluate de la străbuni. Participarea și pregătirea la olimpiadă reprezintă un salt în progresul continuu, iar rezultatele, nu neapărat exprimate în premii, ci mai ales raportate la cele precedente (și aici mă refer la participanții din județele în care studiul limbii materne nu are o tradiție la fel de îndelungată ca în județele Maramureș sau Suceava), pot constitui un punct de referință în ceea ce privește concretizarea muncii depuse. Ceea ce vreau să subliniez este faptul că toți elevii participanți la acest concurs sunt câștigători, indiferent de premiile obținute, deoarece motivul participării la acest concurs este sentimentul apartenenței la etnia ucraineană și dragostea pentru limba, literatura și cultura poporului ucrainean. În acest context, vreau să mulțumesc tuturor dascălilor, elevilor și părinților acestora pentru păstrarea, cultivarea și perpetuarea cuvântului ucrainean și sper că rezultatele obținute sunt pe măsura muncii și a efortului depus de elevi și de dascălii lor.

În procesul amplu de modernizare a sistemului de învățământ, Guvernul României sprijină și

încurajează studiul limbilor materne prin oferirea cadrului legislativ și financiar, favorabil dezvoltării identității fiecărei etnii. În acest sens, din bugetul Ministerului Educației Naționale a fost alocată Inspectoratului Școlar Județean Cluj, suma totală de 11235 lei pentru Olimpiada de limba și literatura ucraineană maternă, reprezentând cheltuieli de organizare, masă și cazare pentru elevii participanți și profesorii însoțitori și pentru acordarea a 18 premii I, II, III și 5 men-

rostit câte un cuvânt de bun venit participanților și le-au urat mult succes în rezolvarea subiectelor de concurs. Voia bună din cadrul ceremoniei a fost asigurată prin momentul artistic oferit de Grupul vocal-instrumental „Călina roșie” (Червона калина) din Rona de Sus, Maramureș, condus de dl Miroslav Petrețchi, președinte al UUR Maramureș și ansamblul de dansuri ucrainene „Călina roșie” (Червона калина) din Negostina, Suceava, coordonat de dl Iulian Chideșa.

O înaltă apreciere merită și Comisia Centrală pentru munca depusă ca acest concurs să fie o competiție reușită și mai ales corectă. Președintele de onoare al Comisiei Centrale a fost un membru marcant al învățământului academic clujean, prof. univ. dr. Ion Ardelean, omul care a marcat multe destine de studenți, călăuzindu-le pașii spre profesia de dascăl, președintele Comisiei Centrale a fost dl lector univ. dr. Ioan Herbil, președintele executiv, conform metodologiei-cadru, consilierul MEN, prof. Codrea Elvira, căreia i-a revenit și sarcina preluării atribuțiilor inspectorului de specialitate la nivel de județ. Astfel a fost elaborat Regulamentul specific de organizare și desfășurare a Olimpiadei de

limba și literatura ucraineană maternă în conformitate cu Metodologia-cadru aprobată prin ordin de ministru, Calendarul Olimpiadelor Școlare Naționale, Devizul de cheltuieli, Protocolul de colaborare cu IȘJ Cluj, subiectele pentru probele de concurs în conformitate cu programa școlară în vigoare și pe baza propunerilor primite de la profesorii din teritoriu, Decizii pentru membrii Comisiei Centrale, Adresele și Notele pentru inspectoratele școlare, Adeverințe pentru profesorii din comisie și profesorii însoțitori, tabelele cu toate datele elevilor și profesorilor participanți, procesele-verbale, declarații tip, împărțirea premiilor, completarea diplomelor și alte documente specifice unui astfel de concurs. Secretarul Comisiei Centrale a fost prof. Câmpeanu Ion, inspector la IȘJ Timiș, cel care împreună cu dna vicepreședinte Anamaria Gavril, lector universitar doctor

la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, s-a ocupat de elaborarea bordurilor de notare și calcularea punctajelor cumulate de elevii participanți. Și nu în ultimul rând, se cuvine să mulțumim și celor care au corectat lucrările scrise și au acordat punctajele, pe baza cărora s-au notat lucrările: dna prof. Malearciuc Simona, inspector IȘJ Maramureș; dna prof. Mihoc Lucia, inspector IȘJ Suceava; dl Tivodar Dorin, profesor la Liceul Tehnologic Ruscova, Maramureș; dna Codrea Emilia, prof. la Liceul „Taras Șevcenko”, Sighetu Marmăției, Maramureș; dna Frăsieniuc Diana, profesoară la Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava; dna Crăniciuc Antoneta Cornelia, profesoară la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă”, Siret, Suceava; dl Corneșcian Nicolae, profesor la Școala Gimnazială Variăș, Timiș.

neană maternă a avut loc în amfiteatrul „Mihai Eminescu” de la Facultatea de Litere din cadrul Universității Babeș-Bolyai și a fost prezidată de următorii: dl Nicolae Miroslav Petrețchi, președinte al UUR și deputat în Parlamentul României, dl Dorin Ioan Chira, conferențiar universitar doctor la UBB Cluj și prodecan al Facultății de Litere din cadrul UBB Cluj, dl Valentin Claudiu Cuibus, inspector școlar general al IȘJ Cluj, dl Ioan Herbil, lector universitar doctor la UBB Cluj și președinte UUR Cluj și dna Elvira Codrea, consilier în cadrul Ministerului Educației Naționale și președintele Comisiei de învățământ a UUR, care au

Toți profesorii din Comisia Centrală sunt de o înaltă probitate morală și au completat declarații pe propria răspundere că nu au rude și afini până la gradul IV în competiție și nici elevi la clasele la care au evaluat lucrările, în consecință rezultatele sunt o reflectare corectă a evaluării.

Mulțumirile noastre se îndreaptă și către profesorii însoțitori care au vegheat la siguranța elevilor, i-au însoțit pe drum, în excursie la Salina

(Continuare în pagina a 9-a)

Olimpiada de limba și literatura ucraineană maternă, 18–21 aprilie 2017, Cluj-Napoca

(Urmare din pagina a 8-a)

Turda, la plimbările prin centrul orașului Cluj-Napoca, la pensiunea unde au fost cazați, la masă și au fost alături de ei pe toată durata concursului: Hanțig Anna, Școala Gimnazială Tîrnova, Arad, Vatamaniuc Iuliana, Școala Gimnazială „Ion Păun Pincio“, Mihăileni, Botoșani, Clempușac Maria, Școala Gimnazială Știuca, Timiș, Babotă Iuliana, Școala Gimnazială Rona de Sus și Rusnak Mihaela, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, Maramureș, Crîșmar Carmen Maria, Școala Gimnazială Baineț-Mușenița și Lesenciuc Cecilia, Școala Gimnazială Ulma, Suceava.

Și după cum am menționat mai sus, protagoniștii acestui concurs sunt toți câștigători, dar se cuvine să-i evidențiem pe elevii premianți și profesorii care i-au pregătit:

Premiul I

1. Semeniuc Denis, clasa a VII-a, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, Maramureș, prof. Dutca Nicolae,

2. Șoiman Natașa, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava, prof. Cîrstean Narcisa,

3. Cozaciuc Denisa Lorena, clasa a IX-a, Liceul Tehnologic „Lațcu Vodă“ Siret, Suceava, prof. Crainiciuc Antoneta,

4. Schipor Cesara Nicoleta, clasa a X-a, Liceul Tehnologic „Lațcu Vodă“ Siret, Suceava, prof. Crainiciuc Antoneta,

5. Luțac Alexandru Vasile, clasa a XI-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ Sighetu Marmăției, Maramureș, prof. Codrea Emilia,

6. Nichifuriuc Georgiana, clasa a XII-a, Liceul „Eudoxiu Hurmuzachi“ Rădăuți, Suceava, prof. Ștefan Georgeta;

Premiul II

1. Sedoriac Claudiu Ionuț, clasa a VII-a, Școala Gimnazială Crăciunești, Maramureș, prof. Malearciuc Simona,

2. Bilcec Rahela-Jessica, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială Crăciunești, Maramureș, prof. Clemcovici Mariana,

3. Lontea Lavinia, clasa a IX-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ Sighetu Marmăției, Maramureș, prof. Codrea Emilia,

4. Boiciuc Mariana Anca, clasa a X-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ Sighetu Marmăției, Maramureș, prof. Codrea Emilia,

5. Grigoraș Alin, clasa a XI-a, Liceul Tehnologic „Lațcu Vodă“ Siret, Suceava, prof. Crainiciuc Antoneta,

6. Grigoraș Mădălina, clasa a XI-a, Liceul Tehnologic „Lațcu Vodă“ Siret, Suceava, prof. Crainiciuc Antoneta;

Premiul III

1. Șofineți Sergiu Cristian, clasa a VII-a, Școala Gimnazială Remeți, Maramureș, prof. Roman Livia,

2. Oștepoc Alex, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava, prof. Cîrstean Narcisa,

3. Leva Florica, clasa a IX-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ Sighetu Marmăției, Maramureș, prof. Codrea Emilia,

4. Ciobaniuc Tabita, clasa a X-a, Liceul Tehnologic „Lațcu Vodă“ Siret, Suceava, prof. Crainiciuc Antoneta,

5. Havrilyak Emanuela Diana, clasa a XI-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ Sighetu Marmăției, Maramureș, prof. Codrea Emilia,

6. Godenca Ionela Diana, clasa a XII-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ Sighetu Marmăției, Maramureș, prof. Codrea Emilia;

Mențiuni

1. Macioca Anne –Marie, clasa a VII-a, Școala Gimnazială Remeți, Maramureș, prof. Roman Livia,

2. Mihăilescu Maria Mădălina, clasa a VIII-a,

Școala Gimnazială „Ion Păun Pincio“, Mihăileni, Botoșani, prof. Vatamaniuc Iuliana,

3. Jîghir Ilinca Andreia, clasa a IX-a, Liceul Tehnologic „Lațcu Vodă“ Siret, Suceava, prof. Crainiciuc Antoneta,

4. Perojuc Svetlana, clasa a X-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ Sighetu Marmăției, Maramureș, prof. Codrea Emilia,

5. Chiriac Natașa Alexandra, clasa a XI-a, Liceul Tehnologic „Lațcu Vodă“ Siret, Suceava, prof. Crainiciuc Antoneta.

M-aș bucura să știu că participanții la această olimpiadă, elevi și profesori deopotrivă, au valorificat oportunitatea de a se cunoaște mai bine și de a lega prietenii durabile, de a trăi experiențe cât mai plăcute, concretizate în amintiri care să dăinuie peste ani și ani.

În acest context, vreau să mă alătur tuturor celor care au rostit cuvinte

frumoase despre acești copii, despre dascălii lor, despre cei care au făcut posibilă organizarea acestui concurs, despre toți factorii implicați în păstrarea și promovarea limbii și culturii ucrainene în România, elevi, părinți, dascăli și reprezentanți ai Uniunii Ucrainenilor din România, deopotrivă.

prof. **Elvira CODREA**

Olimpiada de limba și literatura ucraineană maternă, etapa națională

Aflată la cea de-a XXV-a ediție, Olimpiada de limba și literatura ucraineană maternă s-a desfășurat, anul acesta, la Cluj-Napoca, fiind organizată de Ministerul Educației Naționale prin Inspectoratul Școlar Județean din Cluj și Uniunea Ucrainenilor din România, conform Regulamentului de organizare și desfășurare a olimpiadei elaborat de MEN.

A fost o premieră pentru Facultatea de Litere din cadrul Universității Babeș-Bolyai să găzduiască, în perioada 18–21 aprilie a.c., acest eveniment, oferind un spațiu excelent pentru desfășurarea în condiții optime a olimpiadei. Au participat elevi din clasele VII–XII din județele Maramureș, Suceava, Timiș, Botoșani și Arad.

Aceștia au fost însoțiți de cadre didactice de limba și literatura ucraineană din județele respective.

În deschiderea oficială a olimpiadei, ce a avut loc la data de 18 aprilie, au luat cuvântul reprezentanții instituțiilor organizatoare, prodecanul Facultății de Litere, conf. univ. dr. Dorin Ioan Chira, președintele UUR, Nicolae Miroslav Petrețchi, inspectorul școlar general al ISJ Cluj, prof. Valentin Claudiu Cuiș, consilier MEN, prof. Elvira Codrea și lector dr. Ioan Herbil (președintele Comisiei Centrale a olimpiadei) care i-au felicitat pe elevi pentru performanțele atinse în acest domeniu, al limbii și literaturii ucrainene, în cazul lor, materne, dorindu-le succes și asigurându-i că indiferent de rezultatele obținute, ei se

pot considera câștigători doar pentru simplul fapt că au ajuns la acest nivel. Ceremonia s-a încheiat cu două momente artistice oferite de grupul vocal-instrumental „Călina roșie“ din Maramureș și ansamblul de dansuri „Călina roșie“ din Negostina, Suceava.

Ziua următoare, mai exact la 19 aprilie, a avut loc examinarea scrisă a elevilor din ciclurile gimnazial și liceal, care s-a desfășurat conform Regulamentului de organizare a olimpiadei. După terminarea probei de examen, toți elevii, împreună cu profesorii însoțitori, au beneficiat de o excursie binemeritată la Salina din Turda, oferită de UUR. Anunțarea rezultatelor și premiarea elevilor au avut loc la data de 20 aprilie, în prezența Comisiei Centrale de evaluare și organizare a olimpiadei. Tot în cadrul ceremoniei de premiere, elevii premianți au fost recompensați financiar atât din partea MEN, cât și din partea Uniunii Ucrainenilor din România, aceasta din urmă oferind premii în bani, cărți și rechizite tuturor elevilor participanți.

(Continuare în pagina a 10-a)

Olimpiada de limba și literatura ucraineană maternă, etapa națională

(Urmare din pagina a 9-a)

Felicităm toți participanții la cea de-a XXV-a ediție a Olimpiadei de limba și literatura ucraineană maternă, ca și pe profesorii lor, dorindu-le succese pe mai departe!

mării și chiar a minimalizării limbilor naționale. Cu atât mai mult sunteți de apreciat cu cât ați sfi-dat trendul general care-i acaparează din ce în ce mai mult pe tineri și ați avut forța și curajul de a performa în limba voastră maternă, ucraineană. Bineînțeles, cu cât cunoști mai multe limbi străi-

III la specializarea noastră, Spivaliuc Diana-Maria, absolventa aceleiași liceu, anul II, Paulina Cail, anul I, Petre Pancec, anul I), care au ales să fie studenții noștri, acest lucru neputând decât să ne bucure. Totodată, avem exemple de absolvenți ai Specializării Ucraineană care au reușit în diferite domenii de activitate precum, companii multinaționale, companii aeriene, poliția de frontieră, jurnalism, învățământ etc. Meritul lor este cu atât mai mare, cu cât au împlinit cuvintele poetului național al Ucrainei, Taras H. Șevcenko: „І чужому навчаємось, / Й свого не уграїємось”, așa cum le împliniți și voi acum și le veți împlini, nădăjduim, și de acum încolo.

În încheiere, prezentăm fragmente din discursul președintelui Comisiei Centrale a Olimpiadei, lector univ. dr. Ioan Herbil:

**Onorată Comisie,
stimați profesori,
dragi elevi,**

Pentru început, permiteți-mi să vă urez bun venit la Cluj-Napoca. Este o premieră atât pentru Inspectoratul Școlar Județean Cluj, cât și pentru Facultatea de Litere a UBB să organizeze și să găzduiască Olimpiada de limba și literatura ucraineană maternă – etapa națională –, aflată la cea de-a XXV-a ediție, și sperăm ca această ocazie să nu fie una singulară. Suntem onorați să-i avem în mijlocul nostru pe cei mai buni elevi la disciplina Limba și literatura ucraineană, ca și pe profesorii care i-au pregătit pentru a atinge un asemenea nivel. A avea rezultate foarte bune și chiar a excela la limba voastră maternă, pentru că în cazul acestei olimpiade vorbim de limba ucraineană, care este limba voastră maternă, constituie realmente un act de curaj și devotament, în condițiile unei societăți cuprinse de febra limbilor moderne și, din păcate, a subesti-

ne, cu atât ești mai mult om, însă acest lucru să nu fie în defavoarea limbii materne, iar voi sunteți dovada vie a iubirii față de limba ucraineană.

În calitatea mea de reprezentant al Specializării Limba și literatura ucraineană din cadrul Facultății de Litere, aș dori să subliniez faptul că este o onoare să organizăm această olimpiadă. Cei care vor dori să continue studiul limbii ucrainene la un nivel superior, universitar, vor putea s-o facă la specializarea noastră, alegând dintr-o paletă largă de opțiuni (pe care le veți găsi în pliantele ce se află în mapele Dvs.). Din fericire, avem exemple de colegi de-ai voștri mai mari, unii dintre ei olimpici (este vorba de Beatrisa Popovici, absolventa Liceului „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmației care este acum în anul

În încheiere, doresc să rețineți următorul lucru: cu toate că olimpiada este un concurs, la acest nivel nu sunt învinși, ci cu toții sunteți învingători.

Mihaela HERBIL

Au trecut mai bine de 41 de ani de când am venit în satul Negostina, județul Suceava și de atunci am început activitatea la catedră cu cele mai mici vârstare, adică cu cei de grădiniță. Învățământul preșcolar face parte integrantă din sistemul nostru de învățământ, de aceea și grupele de grădiniță, mai ales cele de la sate, se găsesc în incinta școlii.

Când am pășit prima dată la Școala din Negostina, m-a uimit expoziția cu premiile, diplomele și medaliile obținute de elevii școlii. De o parte și de alta a ușii de intrare în cancelarie se aflau două vitrine pline cu astfel de dovezi ale strădaniei elevilor îndrumați de cadrele didactice din școală. Pentru că diplomele nu încăpeau toate în vitrine, ele erau înșirate și pe toți pereții din jur. Mă gândeam: „aici se face carte serioasă, aici sunt dascăli foarte buni, se vede totul după aceste rezultate”.

Mulți ani la rând, Negostina s-a menținut pe locuri fruntașe în privința rezultatelor la învățătură, a fost mereu lăudată la toate întrunirile școlare. Toate obiectele de studiu erau importante, iar elevii participau la diferite concursuri școlare, mai ales la olimpiade. Și acum se desfășoară tot felul de concursuri, dar în alt mod, nu mai sunt

Premiile elevilor

obligatorii și nu mai au același scop. Cele mai multe premii au fost obținute la limba și literatura ucraineană, limba maternă. Toate locurile fruntașe aparțineau elevilor Școlii din Negostina pentru că aici dragostea pentru limba maternă era ceva sfânt. Nici pe timpul comunismului nu a fost desființată studiul limbii ucrainene.

Oare de ce?

Pentru că aici existau renumiți profesori: Ioan Chideșciuc, Eusebie Fraseniu, Georgeta Ștefan, care nu au permis nimănui să-și bată joc de limba noastră maternă. Indiferent de piedicile întâlnite nu s-au dat bătăuși și au continuat să predea limba ucraineană și o făceau cu multă seriozitate, iar toate orele cuprinse în programa școlară erau respectate cu sfințenie. Elevii din

Negostina urmau Liceul din Siret și acolo făceau cinste, mereu erau printre cei frunzași la învățătură, iar la limba ucraineană aduceau premii și diplome.

Studiul limbii materne la Negostina a fost susținut cândva și de alți profesori inimoși precum: Victor Serdenciuc (profesor de matematică), Maria N. Fraseniu (profesoară de istorie-geografie), Lucreția Fraseniu (profesoară de limba rusă). Vremurile au trecut, programa școlară s-a schimbat, iar premiile elevilor la limba ucraineană, limba noastră maternă, au devenit numai o frumoasă amintire. Mai sunt și acum elevi care iubesc limba maternă, dar foarte puțini. Numărul copiilor de la școală a scăzut, s-au desființat chiar și unele clase de elevi, deoarece nu întruneau minimum necesar pentru funcționare, iar interesul pentru studiul limbii materne este sub așteptări.

Cei care încă mai cred și încă mai iubesc limba ucraineană, cei care o predau la școală vor depune eforturi suplimentare pentru a recâștiga prestigiul de altădată. Totuși mai avem cadre didactice care s-au născut ucraineni și sperăm că vor continua tradiția de la Negostina.

Felicia GRIGORAȘ

Kiev, centru cultural cu veche tradiție

Kievul este unul dintre cele mai mari orașe din Europa, centrul culturii slave din trecut și din prezent. Legende spun că orașul a fost întemeiat de către patru frați: Kyi, Șcek, Choryv și sora lor Lybid. Kievul datează din secolul al V-lea și a jucat un rol principal în expansiunea poporului slay de răsărit.

În timpul invaziei mongolilor din 1240, Kievul a fost distrus aproape în întregime, iar de atunci a fost prins în mijlocul a numeroase războaie și alte conflicte est-europene.

Este cel mai mare oraș din Ucraina, țară, care, la rândul ei, este cea de-a doua ca mărime din Europa. Kievul are o suprafață de 839 kilometri pătrați și o populație de peste 2.640.000 de locuitori. Este un oraș frumos, un important centru industrial, științific și cultural al Europei. Prima atestare scrisă a Kievului datează din 482. Kievul a avut o populație numeroasă încă din secolul al IX-lea. Cel care a influențat mult evoluția orașului a fost cneazul Volodymyr (958-1015), care a extins orașul și a pus bazele structurii sale urbanistice. El a oferit supușilor și religia de stat – ortodoxismul.

Kievul este un oraș cu o selecție mare de obiective și atracții pentru turiști. Atmosfera romantică de pe malurile Niprului este întreținută de monumentele arhitectonice apreciate de istorici ca adevărate comori ale lumii. Este un oraș vechi și totuși modern, care îmbină influențe contradictorii într-un mod surprinzător și atrage an de an milioane de vizitatori.

O abundență de muzee, teatre, opere, clădiri istorice și grădini se găsește pe fiecare dintre cele două maluri ale râului Nipru. Malul din partea de vest găzduiește partea cea mai veche a orașului și a fost, înaintea urbanizării, caracterizat de dealuri

împădurite, precum și de defileuri abrupte și râuri șerpuite. Străjuit de o statuie a protectorului istoric al orașului Kiev, Arhanghelul Mihail, orașul se poate lăuda și cu o armonie de succes între vechi și nou. Clădiri moderne ce se adăpostesc lângă piese istorice neprețuite și minunății culturale se găsesc cot la cot cu cluburi de noapte, baruri și restaurante.

Orașul este cunoscut pentru bisericile și catedralele sale magnifice, parcurile și grădinile superbe, muzeele, monumentele și clădirile istorice. Este un oraș făcut pentru relaxare și pentru admirarea frumuseții urbane. În orice colț al Kievului vei găsi artă pură, multă istorie și cultură.

Orașul are multă verdețată. Kievenii se pot mândri cu faptul că orașul lor este considerat ca unul dintre orașele cu multă verdețată din Europa. Suprafața verde totală a orașului reprezintă aproape 65%. Se zice că poți merge dintr-un colț al orașului în celălalt și niciodată să nu părăsești umbra copacilor. Caracteristici pentru Kiev sunt castanii. Castanul demult a devenit simbolul Kievului. Ziua orașului se sărbătorește în luna mai, când toată Capitala este împodobită cu florile albe în formă de lumânări. Castanul înflorit a fost și pe stema orașului Kiev până în 1995. Există un monument „Castanul de bronz“, care a fost construit în parcul Mariinskyi. El a fost amplasat în iunie 2009 de Ziua Internațională a Copilului. În oraș cresc aproape un milion de castani, nu știm dacă poți vedea în orice alt oraș din Europa sau în lume

un număr atât de mare de castani. O mare parte de copaci au o vârstă de circa 150 ani, iar vârsta unor castani atinge în jur de 350 de ani.

Kievul este un oraș modern, este un amestec de nou și vechi. În centru se pot vedea complexe rezidențiale în stil occidental, cluburi de noapte moderne, restaurante stilate și hoteluri prestigioase. Clădirile istorice sunt renovate, în special pe bd. Chreșceatyk și Piața Independenței. Multe dintre zonele istorice ale orașului sunt înșesate de magazine în care se pot găsi obiecte de artă tradițională, piese de cult, cărți, jocuri diverse și bijuterii.

Despre ucraineni se știe că sunt oameni sociabili și prietenoși, bine educați și cu velietăți artistice sau culturale. Sportul, teatrul, literatura, arta de orice fel sunt tratate cu respectul cuvenit la Kiev. Ajunși la Kiev, merită să participați la un spectacol al Teatrului de Operă pentru că localnicii apreciază muzica bună și o promovează pentru a atrage cât mai mulți oameni simpli.

Supranumit „patria creștinismului“, Kievul este așezat pe malurile Niprului, al treilea fluviu din lume ca lungime și debit, după Volga și Dunăre. Niprul trece prin centrul orașului.

Kievul este cea mai veche așezare slavă, întemeiată în jurul anului 500, iar bogata sa istorie și cultură au o puternică influență religioasă în acest spațiu considerat leagănul spiritualității creștine din estul Europei. Aici se găsește cel mai mare complex monahal din țară.

Poate ar trebui să începem cu Poarta de Aur reconstruită care a fost principala poartă de intrare în oraș. Poarta de Aur (Zoloti Vorota), unul dintre amplasamentele arhitecturale unice din Kiev, s-a redeschis în 2007, după o reconstrucție de durată. Ruinele principalei porți antice a Kievului au fost construite, inițial în timpul ridicării Kievului și sunt incluse pe lista patrimoniului mondial UNESCO. Proiectată cu minuțiozitate de istorici și arhitecți, noua construcție care îngroapă zidurile vechi este considerată a fi o copie exactă a porții inițiale.

Catedralele cu auritele cupole strălucind în soare, sporesc farmecul Capitalei ucrainene.

Pecerska Lavra, Vaticanul Ucrainei, este unul dintre cele mai sfinte locuri ale ortodoxiei vechi ruse. Din Kiev a început creștinarea Rusiei vechi și cultura

ortodoxă. Pecerska Lavra (Lavra Peșterilor) din Kiev este prima mare mănăstire a Rusiei vechi, model de organizare pentru toate celelalte așezăminte ale spațiului slav, centru manastic și de cultură duhovnicească de mare anvergură, dar și centru de rezistență împotriva uniației și propagandei latine, la granița vestică a ortodoxiei europene. Unicitatea sa este dată de cele două peșteri cu biserici subterane în care s-a slujit continuu timp de zece secole, peșteri – loc de nevoiță duhovnicească pentru mii de călugări. În Catedrala „Adormirea Maicii Domnului“, principala catedrală a Lavrei Pecerska, ridicată în anul 1073 pe un loc arătat prin descoperirea dumnezeiască – de curând se slujește săptămânal Sfânta Liturghie în limba română.

Pentru noi este importantă deschiderea acestei parohii românești în inima celei mai însemnate lavre din Ucraina. Parohia românească a fost deschisă prin binecuvântarea părintelui Volodymyr, mitropolit al Kievului și al întregii Ucraine.

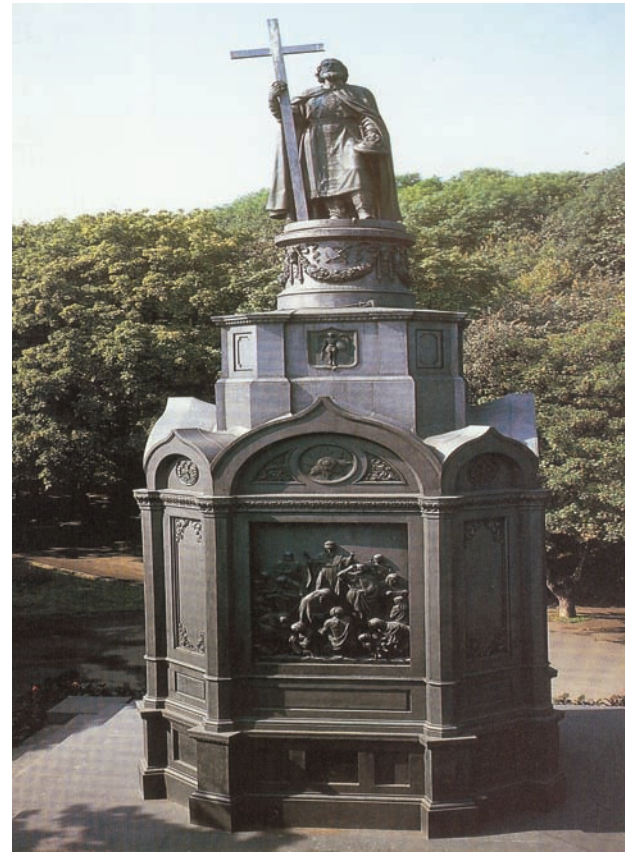
Prima Sfântă Liturghie s-a oficiat la 13 noiembrie 2011 și tot în acest an s-au sărbătorit 370 de ani de la moartea mitropolitului Petru Movilă de la Kiev. Slujba are loc în fiecare duminică, la ora 9, ținută de părintele Dumitru Popescu.

Întemeierea mănăstirilor din dreapta Niprului (zonă deluroasă) este legată de legenda profețiilor Sfântului Andrei, care ar fi prezis întemeierea unui oraș impunător cu foarte multe biserici, ceea ce s-a și întâmplat.

Se cunoaște că în anul 1051 se stabilește într-una din peșterile de pe aceste dealuri părintele Antonie, în jurul lui s-au adunat 12 călugări. El a fost întemeietorul acestui complex de biserici, în timpul vieții sale adunându-se aici peste 100 de călugări. Aceștia au început să construiască biserici și au dezvoltat un sistem de tunele subterane (catacombe).

O altă zonă de interes deosebit sunt cavernele (catacombele) subterane late de 1,5 metri și înalte de 2,5 metri, care au servit ca adăposturi călugărilor și de la care s-a dezvoltat sistemul de comunicare între bisericile din Lavra.

În complex se află și unul dintre cele mai mari muzee din Kiev unde sunt expuse relicve arhitecturale ale trecutului, portrete ale celor mai importante fețe bisericesti, crucifixuri, haine bisericesti

datând din sec. XVI-IX și moaște ale unor sfinți. În acest complex sunt prezente peste 100 de morminte ale celor mai iubiți și apreciați preoți care au slujit în cadrul acestui complex.

Piața Independenței (Maidan Nezalejnosti) se află în inima orașului, fiind un loc impresionant unde se pot admira cele șase fântâni-monumente, Coloana independenței cu Arhanghelul Mihail (protectorul orașului), cascadă artificială, clădiri grandioase, magazine și hoteluri. Piața este decorată cu statuete din granit. Aici se organizează concerte, festivaluri și parade.

Maidan Nezalejnosti, piața centrală este definitorie pentru Capitala Ucrainei. Aici a avut loc Revoluția portocalie și Revoluția Demnității (Maidanul). Aici vine lumea seara să stea la o bere cu prietenii, aici au loc întâlnirile, ca la „ceasul de la Universitate“. Berea se bea stând în picioare sau pe bancă, nu e nici o terasă pe Maidan. De aici se poate merge pe bd. Chreșceatyk, care în zile de sărbătoare se transformă într-o arteră pietonală.

Din Piața Independenței, dacă mergem în sus, ajungem la Catedrala Sf. Sofia. Este cea mai veche catedrală din Kiev, construită imediat după creștinarea rușilor (ucrainenilor) numită după marea catedrală din Constantinopol. Aici Petru Movilă a devenit mitropolitul Kievului. El a fondat prima universitate care-i poartă numele – Academia Movileană. Sf. Sofia este o biserică tridimensională, fiecare mozaic din interior este orientat în așa fel, încât ai senzația că ochii sfinților te urmăresc. Aici se află o impresionantă colecție de mozaicuri bizantine și fresce încă de la întemeierea sa.

(Continuare în pagina a 12-a)

Un eveniment cultural dedicat memoriei celui care a fost și va rămâne profesorul, poetul și scriitorul Ion Cozmei s-a consumat recent la Biblioteca Bucovinei „I.G.Sbiera“ în prezența directorului instituției, Gabriel Cărăbuș, moderatorul manifestării.

Prin efortul unui prieten de suflet al celui plecat la cele veșnice s-a lansat o carte „Ultimii doi ani – Când viața ajunge o poveste“, volum semnat de Constantin Hlușneac, el însuși mărturisind celor prezenți că a fost alături de Ion Cozmei, cel puțin în ultimii doi ani de viață.

Redactorul-șef al cotidianului „Crai nou“, Liviu D. Clement, care a luat cuvântul în calitate de invitat, a subliniat că deși numericeste la manifestarea citată s-au aflat puțini dintre cei care l-au cunoscut îndeaproape pe Ion Cozmei, „mă bucură mult să ascult ecorile și învățămintele poetului Ion Cozmei. Ion Cozmei este un tezaur care trebuie scos la lumină“. Domnia sa, el însuși membru al Societății Scriitorilor Bucovineni, a spus că, la ultima adunare a SSB-ului, conducerea forului literar reprezentată de Carmen Veronica Steiciuc a luat decizia ca spre sfârșitul acestei primăveri să debuteze Concursul Județean de Literatură pentru elevi „Ion Cozmei“. Despre Constantin Hlușneac, L.D. Clement a vorbit ca despre un om care se impune, care domină în scris, o persoană foarte sensibilă, devotat celui care a fost Ion Cozmei. Despre Cenaclul Literar „Mihail Iordache“ al SSB-ului pe care l-a condus mult timp Ion Cozmei, Liviu Clement a vorbit în termeni elogioși, spunând că l-a avut ca dascăl universitar pe însuși prof.univ.dr. Mihail Iordache de la care a avut multe de învățat. Celălalt invitat al manifestării, scriitorul Dumitru Brădățanu, a spus: „Am venit cu foarte mult drag în această după-amiază alături de voi, în nici un caz la un parastas al lui Ion Cozmei, ci pentru a vă vorbi despre frumusețea acestui om care a fost Ion Cozmei. Am venit să îmbrățișez un om în peisajul literelor sucevene, pe Constantin Hlușneac, care se mândrește cu bucurie și la bine, și la rău.

ULTIMII DOI ANI

Scriitorii au privilegiul răsfațului divin că nu vor muri niciodată cuvintele, căci fiecare om își are crucea și pocinogul lui în această viață. Când eram student la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza“ din Iași, am fost în aula instituției la o decernare de premii în filologie și atunci l-am auzit strigat pe nimeni altul decât Ion Cozmei, despre care se pot scrie peste o mie de cărți, inclusiv despre activitatea lui ca director al Casei de Cultură a Sindicatelor din Suceava. N-a murit Cozmei dacă noi prietenii lui ne-am adunat astăzi și sunt sigur că ne zâmbește de sus. Cărțile nu țin de foame și de sete, de moarte și de viață“. Un alt prieten de-o viață al lui Cozmei, umoristul Constantin Horbovanu, astăzi unul dintre mentorii Clubului de Inițiativă Literară (CIL), a vorbit

despre activitatea lui Ion Cozmei în calitate de director al Casei de Cultură, despre celebrul Cenaclu Umoristic „Ridendo“ înființat cu mult înainte de 1989 și care prin Ion Cozmei atrăgea epigrafiști, umoriști, scriitori și actori. La Cenaclul „Ridendo“ s-au perindat de-a lungul timpului nume, precum Emil Ianuș, Ștefan Stroe, Mircea Motrici, Konstantyn Ungureanu Box“ – a spus Constantin Horbovanu care și-a amintit cum Ion Cozmei l-a chemat într-o bună zi la o cafea cu inegalabilul actor Jean Constantin. Tot despre prietenia sinceră cu Ion Cozmei a vorbit semnata-

Consiliul Județean Suceava
Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera“ Suceava

IN MEMORIAM ION COZMEI
ULTIMII DOI ANI
(Când viața ajunge-o poveste)
de Constantin HLUȘNEAC

Lansare de carte

Prezintă:
Dumitru BRĂDĂȚAN
Liviu D. Clement

Joi, 30 martie 2017, ora 14.00
Sala de Artă a Bibliotecii Bucovinei

viva
Bucovina
MONITORUL
Obiectiv
TV

rul acestor rânduri în calitate de „cronicar“ al Cenaclului „Mihail Iordache“, ca și despre clasică emisiune de televiziune „Verba volant, scripta manent“ (Vorbele zboară, cuvintele rămân), moderată de Ion Cozmei având săptămânal invitați din peisajul literelor sucevene. Au mai luat cuvântul epigramistul Emil Ianuș care și-a încântat audiența cu o epigramă dedicată lui Ion Cozmei, rebusistul Virgil Vârvăreanu și artistul plastic Konstantyn Ungureanu Box. „Eu încă mai cred, după cuvintele antevorbitorilor mei de astăzi, că deși plecat în eternitate, ecoul lui Ion Cozmei nu s-a stins și este precum ecoul unui clopot ale cărui sunete se propagă mai departe și mai departe“ a spus Constantin Hlușneac. De fapt, cartea pe care și-a lansat-o este o crestomație sau o culegere de texte din viața lui Ion Cozmei, autorul atrăgând atenția că poetul Ion Cozmei avea în gând să mai scrie o carte „Etkaetera“, motiv pentru care spre sfârșitul vieții, i-a predat prietenului său de familie, Constantin Hlușneac, toate manuscrisele pentru a-i continua opera, lucrarea de față fiind un început de drum ambițios al autorului. Tot Constantin Hlușneac l-a lăsat pe Ion Cozmei să recite printr-o înregistrare audio păstrată. La manifestare a mai fost prezentă și soția poetului, Tania Cozmei.

Kolea KURELIUK

(Urmare din pagina a 11-a)

La picioarele clopotniței se poate admira statuia lui Bohdan Hmelnytskyi, eroul Ucrainei, dar și cuscru lui Vasile Lupu (fiul hatmanului cazaților, Timuș, s-a căsătorit cu frumoasa domniță Ruxandra a Moldovei).

Catedrala Sf. Sofia este un simbol al vremurilor de glorie. Arhitectura sa uimitoare și mozaicurile captivante ne amintesc de istoria orașului și transformă biserica într-unul dintre cele mai vizitate locuri din Capitala Ucrainei unde frumusețea și pacea sunt la ele acasă.

Mai încolo se remarcă o altă catedrală incredibilă, cu turlă aurie, strălucind în soare. Aceasta este biserica Sf. Arhanghel Mihail, construită de prințul Sveatopolk în 1108. A fost reconstruită în ultimul deceniu, biserica originală fiind distrusă de comuniști în 1934 pentru că „nu avea valoare istorică“. Exteriorul său de culoarea cerului și acoperișul său auriu adaugă un fundal uimitor peisajului citadin. Pe partea dreaptă, spre ieșire din curtea bisericii se găsește un monument în memoria victimelor Holodomorului: foamea orchestrată de conducerea sovietică (regimul lui Stalin) în încercarea de a distruge țărâniea, aproximativ 10 milioane de ucraineni pierind între anii 1932-1933. În apropiere, se află impozantă clădire a Ministerului de Externe. În capul străzii Andriivskyi Uzviz întâlnim cea de a treia catedrală, biserica Sf. Andrei, o operă barocă foarte spectaculoasă. Cupola ei verde cu aur este incredibilă în soare! Se spune că apostolul Andrei a fost primul creștin care a predicat în Kiev și a ridicat o cruce chiar în acest loc, unde se află biserica. Legenda spune că Sfântul Andrei a coborât asupra orașului și l-a salvat de inundații. Mai trebuie amintită Catedrala Adormirii –

Kiev, centru cultural cu veche tradiție

distrusă în 1944 de Armata Roșie și refăcută în anul 2000 care este incredibil de frumoasă. O altă biserică deosebită este biserica Nașterii Fecioarei. Mai sunt numeroase alte mănăstiri, biserici și statui presărate prin oraș. Dar ar trebui să amintim și Muzeul Național de Artă. Construit în secolul al

XIX-lea, în stilul unui templu grecesc cu o galerie de șase, coloanele păstrează colecții valoroase în cele 21 de galerii ale muzeului. Aceste piese includ icoane, tablouri și sculpturi ucrainene din

secolul al XIV-lea până la începutul secolului al XX-lea. Opere ale artiștilor Taras Șevcenko, M. Pymonenko, K. Kostandi, H. Narbut etc. sunt atracțiile principale ale muzeului.

Muzeul Național de Istorie este localizat pe malul abrupt deasupra Andriivskyi Uzviz. În acest muzeu sunt prezentate multe aspecte ce privesc istoria Ucrainei din preistorie până în prezent. Aici se află colecții extinse de cărți vechi, de cărți moderne, de bancnote, de opere de artă și descoperiri arheologice și etnografice.

Apoi se poate coborî pe Andriivskyi Uzviz (Coborârea lui Andrei), o stradă pietonală, plină cu magazine de artă și cu standuri care vând suveniruri. Este cea mai veche stradă din Kiev. În vechime, făcea legătura dintre partea administrativă, superioară a orașului cu Podil, partea inferioară unde locuiau artizanii și comercianții. Această stradă abruptă este un loc de întâlnire pentru festivaluri și târguri și este înțesată cu numeroase galerii de artă și muzee. Aflându-se chiar în centrul comunității artistice a orașului, strada este o oprire preferată a turiștilor aflați în căutare de picturi și de obiecte tradiționale ucrainene. Aici este un magazin cunoscut pentru suveniruri de toate felurile. Pe această stradă, la nr. 13, se află Muzeul Literaturii.

De la Poarta de Aur a Kievului, construită în anul 1037, până la o călătorie cu telecabina de-a lungul abruptului mal de vest, Kievul are ceva pentru toate gusturile și nu vă va dezamăgi.

Virgil RIȚCO

Mobilierul huțul, parte componentă a culturii populare

Parte componentă a culturii populare, mobilierul țărănesc, nu numai al grupului etnic al huțuilor, reprezintă produsul manual al făuritorilor acestei culturi, fiind creat pentru satisfacerea unor necesități în cadrul gospodăriei țărănești, indiferent de etnie.

În ceea ce urmează, prezentăm mobilierul casnic specific huțuilor care fac parte din grupul etnic al ucrainenilor, cunoscându-le foarte bine modul de viață, cultura materială și spirituală, obiceiurile, tradițiile și datinile, precum și potențialul creativ, hărnicia și priceperea muncitorilor ucraineni, numiți huțuli, adică al populației care trăiește în Carpații Păduroși ai Ucrainei, iar în România în Obcinele Bucovinei.

Îndeplinind, în primul rând, un rol funcțional, mobilarea interiorului a trebuit să răspundă unor cerințe, elementele decorative subordonate funcționalității armonizând cerințele de confort cu cele estetice. Prelucrarea lemnului în zona huțulă, alături de creșterea animalelor, constituie una dintre cele mai vechi ocupații ale locuitorilor muntelui, fiind un domeniu exclusiv al activităților ce aparțin bărbaților. Meșterii utilizau diferite soiuri de lemn în funcție de calitățile acestora: tărie, rezistență, elasticitate, culoare, textură etc. Cele mai frecvent utilizate esențe lemnoase erau rășinoasele (pinul, molidul, bradul) și mai rar ulmul, tisa, frasinul, întrucât în zona de munte aceste specii sunt mai rare. Din aceleași motive, la munte mai rar se utiliza stejarul, cireșul, nucul, în schimb se folosea fagul și paltinul.

Cunoștințele legate de calitatea lemnului duceau la confecționarea unor obiecte de o înaltă calitate și estetică. Decorul se obținea prin creștare, cioplire, traforare, pirogravură sau chiar prin pictare.

Tâmplarii excelau în arta confecționării templelor și bisericilor (catapetasmă), lucrând în paralel și diverse obiecte de mobilier cu complexitate mai mare: paturi, blidare, lăzi de zestre, cufer, lavițe simple și cu spătar.

Dulgherii, ca meșteri de construcții din lemn, pe lângă arta cioplitului și îmbinării bănelor, mai lucrau în tehnici de dulgherie. Pentru fixarea pieselor, pentru asamblarea lor, în trecut nu chiar îndepărtat (secolele XVIII-XIX) nu se folosea cleiul de oase.

Meșterii lemnari din Bucovina utilizau o gamă largă de unelte, începând cu cele mai vechi: topoare, ferăstraie, tesle, diferite dălți, ciocane, sfredele, până la rindele pătrunse pe filieră germană. Aceste unelte, scule sau cum au preluat huțanii de la nemți cuvântul „warzeiguri“, bineînțeles, rostit greșit, au rămas până-n prezent pe buzele bărbaților vârstnici. De altfel, și în zilele noastre, sculele de tâmplărie poartă, în multe cazuri, denumire germană, țara de fabricație a acestora fiind Germania.

În strânsă legătură cu interiorul locuinței, mobilierul a fost repartizat potrivit funcției acestuia. Spațiul încăperii era împărțit în trei zone: zona de lucru - lângă vatră și dinaintea ferestrelor, zona de dormit - patul, soba, lavițele; zona de sărbătoare - masa, locul unde sunt amplasate icoanele, pe direcția sud-est, unde conform cultului creștin-ortodox și greco-catolic de rit bizantin, pot fi așezate icoanele.

Mobilierul de interior se împarte în fix, adică prins de pereții camerei, sau cum era în Basarabia, țărushi bine înfipti în pământ, căci lipseau podelele (cam până la sfârșitul secolului al XIX-lea) și mobil.

Din categoria mobilierului fix menționăm lavița sau laița, culmea (prăjina, „jerdka“ cum spun huțulii), blidarul și un anumit tip de pat, de regulă, confecționat din scânduri de rășinoase, să fie mai ușor de mutat.

Încercăm, pe scurt, să descriem fiecare obiect al mobilierului.

Lavița sau **laița** este cea mai veche piesă de mobilier fiind un atribut obligatoriu al casei țărănești. Lavițele au fost construite din scânduri de fag, frasin, ulm, dar și din scânduri de molid, brad. Ele erau fixate de pereții camerei, iar în

camere fără podele erau sprijinite de niște țărushi înfipti în pământ. Aceste lavițe au fost folosite pentru stat, pentru dormit, iar în timpul zilei pentru susținerea vaselor și servitul mesei. Dacă facem o vizită la muzeu, uitându-ne cu multă atenție, vom observa că la marginea laviței există un orificiu unde se înfigea furca de tors. Începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, au apărut lavițe cu spătar, executate în tehnica incrustării și traforării.

Patul a fost construit pe vremuri din scânduri, două lungi și două ceva mai scurte fixate la cape-

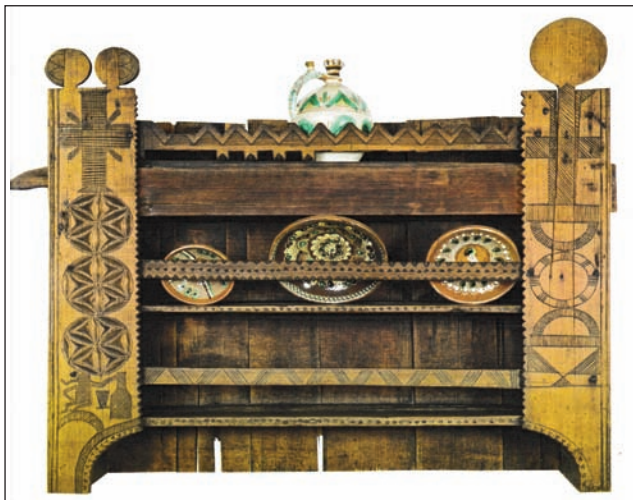

te în patru picioare înfipte bine în pământ, iar începând cu secolul al XX-lea apar tipuri noi de paturi având tăblii împodobite cu decoruri traforate, cioplite sau strunjite.

Hredka la ucrainenii huțuli, prăjina sau culmea la români. E un fel de prăjină atârnată de podul camerei deasupra patului pe care se țineau hainele: cămăși de sărbătoare, baticuri, curele, suluri de pânză albă, lăicere, stofă.

Colțarul e un fel de dulăpaș cu secțiune triunghiulară fixat într-un colț al încăperii. La huțuli colțari existau, dar în număr mai mic.

Blidarul este prezent în fiecare casă a huțuilor. În el se așezau diferite vase. Este o poliță simplă. Pe la mijlocul secolului al XIX-lea apar blidare închise cu uși vitrate.

Masa. Există mai multe tipuri de mese: simple cu 4 picioare, cu picioarele așezate în cruciș (pe capre).

Începând cu jumătatea secolului al XIX-lea s-au impus mese bătrânești înalte, cu ladă, specifice interiorului casei tradiționale foarte bogat ornamentate cu creștături asemănătoare unei lăzi de zestre. La huțuli aceste mese au fost decorate cu motive geometrice, pe când cele românești, spre exemplu, din satele bucovinene Arbore, laslovăț, Bodnăreni și altele, mesele sunt decorate, incrustate cu motive florale. Mesele ucrainenilor huțuli seamănă cu cele ale ucrainenilor din depresiunea Sucevei. Iată masa din Dărmănești, incrustată cu modele geometrice. Este masa sfârșitului secolului al XIX-lea.

Scaunul este o piesă absolut necesară în cadrul locuinței. Scaunele în zona montană erau confecționate din fag și, chiar, din scânduri de brad, molid, pin. Întâlnim scaune fără spătar și cu spătar. Varietatea scaunelor cu spătar este

foarte mare cu brațe sau fără, cu fundul rotund și dreptunghiular, iar spătarul este rotunjit la partea superioară. Scaunele cu spătar sunt înfrumusețate și decorate cu anumite orna-

mente geometrice sau cu motivul antropomorf, inima. S-a remarcat prezența în gospodăriile huțuilor a scaunelor cu trei picioare.

În cadrul gospodăriilor țărănești huțule, dar și a celor din zona submontană, de șes, un rol foarte important l-au avut **lăzile** care îndeplineau diferite funcții: de dulap, masă, hambar etc. Lada avea locul ei tradițional în interiorul țărănesc, în casa cea mare, fiind așezată lângă masă, pe lavița la capătul patului sau dinaintea icoanelor. În casa bucovineanului se întâlneau des două-trei lăzi. Lada de zestre era cea care însoțea mireasa de la casa părintească la cea a mirelui. Lăzile se confecționau din scânduri de înaltă calitate de arțar, stejar, molid, păr, în zonele de șes, iar în Carpați din fag.

La exterior, lăzile puteau fi ferecate (întărite prin legături metalice) și dotate cu lacăt sau broască metalică.

Lăzile de zestre incizate au panourile confecționate din lemn verde de fag cioplit cu barda și netezit cu cuțitoaie, iar încheierea se face cu cuie de lemn. Se ornamează peretele din față, cei laterali și capacul cu motive geometrice sau motive astrale.

Fiecare tip de ladă are valoare artistică dar se pare, și nu spun eu, ci specialiștii, că lăzile huțuilor, răspândite în zona montană și perimontană și pe teritoriul dintre Prut și Nistru sunt adevărate opere de artă tradițională.

(Continuare în pagina a 14-a)

Mobilierul huțul, parte componentă a culturii populare

(Urmare din pagina a 13-a)

Ele seamănă cu lăzile românești, dar au specificul lor: capacul este plat sau bombat în două ape, asemănător unui sarcofag roman.

Intenția mea este de a prezenta mobilierul huțul, dar, pentru diversitate și comparație, în câteva cuvinte voi aminti și mobilierul concetățenilor noștri majoritari. Lăzile românești au originalitatea lor. Ornamentica lor reprezintă dungi ondulate simetric, flori, ramuri, frunze, copaci în floare, uneori motivul vegetal fiind completat cu reprezentări arhitecturale. Un element specific al lăzilor românești este motivul inimii înconjurat de ghirlande de flori, petale și ramuri de brad, pictate pe fond verde sau brun maroniu și, de cele mai multe ori, anul confecționării.

În Basarabia, unde nu există plantații de fag, paltin, lăzile au fost confecționate din nuiele de salcie. Materia primă fiind ușoară, lăzile confecționate aveau dimensiuni destul de mari. Valoarea lor artistică depindea de tehnica de împletitură.

Leagănul era fixat de tavan sau de grindă deasupra patului. Era suspendat în așa fel, încât să se poată legăna de-a lungul patului.

Încă la începutul secolului al XX-lea, copiii huțulilor erau legănați în covată, apoi au apărut

leagăne din lemn de rășinoase în formă de semicerc, unele decorate cu elemente crestate și cioplite. Leagănul era așezat pe podea lângă pat.

Deși gama de mobilier huțul și, în general, întregul mobilier țărănesc de la sfârșitul secolului al XIX-lea - începutul secolului al XX-lea era destul de redusă, aceste piese reprezintă niște forme tradiționale servind ca model pentru fabricarea mobilierului modern de fabrică.

Gheorghe CEGA

In memoriam Silvia Maidaniuc

De câte ori ne părăsește un om, plecând din această lume, ne dăm seama încă o dată că viața este făcută spre a fi trăită frumos, dar mai ales cu pasiune. Cândva, în ziarul „Curierul ucrainean“, a apărut un articol despre doamna Maidaniuc Silvia (Rișciuc) din

Negostina care a fost elogiată pentru activitatea ei profesională, culturală, socială, fiind scoase în evidență trăsăturile ei fizice și morale.

Silvia era ca un arcuș fermecat, a trăit pasional, cântând, a semănat bucurie, armonie și dra-

goste în jurul ei. Dumnezeu a înzestrat-o cu o frumusețe rară – o binecuvântare pentru suflet și trup deopotrivă.

Pe chipul ei puteai citi mereu chipul sufletului ei. Silvia a zâmbit, s-a bucurat de parcă cânta ca un arcuș. A avut tot timpul un cuvânt frumos pentru alții și asta însemna un fel de a cânta o melodie de dragoste. Ea a cântat această melodie în bătaura ei, la locul de muncă, pe stradă sau în oricare alt loc pe unde o purtau pașii. Din comportamentul ei s-a desprins învățătura că-n viață ai nevoie să cânti și să fii mereu ca un cântec. Ea a fost cântec și a trăit prin cântec, căci el te face să uiți de toate durerile și, într-un târziu, le face să dispară. Și soțul Silviei, Nicolae Maidaniuc, profesor de educație fizică, este înzestrat de Dumnezeu cu calități muzicale deosebite. Fiind perseverent, învățând că viața este un fel de a o lua mereu de la capăt, acesta fiind unul dintre marile secrete ale succesului, el a activat în mai multe domenii. A creat un grup de elevi talentați ce cântă la mandoline, cu care a încântat publicul atât în diferite orașe și sate ale țării, cât și în străinătate. Este și

un bun publicist. Una dintre cărțile lui mi-a parvenit, cu dedicație, și mie.

Miercuri, 26 aprilie 2017, am plecat împreună cu o altă colegă, Grosariu Ana, la Siret să ne luăm rămas bun, să „cântăm“ pentru Silvia. Dar de data asta „am cântat“ plângând. Aici, la Siret, s-au strâns colegii, consătenii, prietenii, rudele, vecinii, nepoții – o mare de oameni cu coroane, cu coșuri sau buchete de flori.

Vineri, 28 aprilie 2017, la „Românii au talent“, primul număr a fost al ansamblului „Kozaciok“ din Bălcăuți. Altă dată am plâns de emoții, de bucurie, de admirație fiind bine dispusă. Acum am plâns de suferință pentru că din Negostina - comună binecuvântată de Dumnezeu cu oameni de seamă, oameni deosebiți, talentați, adevărați artiști - a plecat pentru totdeauna un om pentru care viața era frumoasă, pentru că frumusețea era mereu cu ea.

Fie-i țărâna ușoară și veșnică amintire! Dumnezeu s-o așeze acolo unde merită!

Artemizia GHEORGHI

Ne-a părăsit Ana Blaj

Vine un moment în viața fiecăruia dintre noi când ne dăm seama că unele lucruri cărora, în trecut, nu le dădeam nicio importanță, pentru părinții noștri aveau o valoare nu atât financiară, cât mai degrabă sentimentală deosebită. Momentul acela în care unele lucruri devin adevărate, se întâmplă atunci când poate este prea târziu, când cei dragi ne părăsesc. Tristețea copiilor produsă de dispariția unui părinte este cumplită. Însă când părintele care ne părăsește este mama, ființa care ne-a dat viață, atunci simțim că ceva se rupe în inima noastră.

Prin asemenea momente au trecut cei trei copii: fiica Diana și fiii Florin și Robert ai dnei Ana Blaj care, la 20 martie 2017, i-a părăsit pentru totdeauna.

Ana Blaj s-a născut la 22 august 1949 în comuna Valea Vișului din Maramureș, într-o familie de ucraineni, având încă trei frați: Marica, Slavca și Volodea. Școala Gimnazială a terminat-o în comuna natală, iar în continuare până la 10 clase la Sighetu Marmăției. La 23 de ani, se căsătorește cu Gheorghe Blaj, stabilindu-se să trăiască și să muncească la Uricani, Valea Jiului. Din această căsnicie au rezultat trei copii amintiți mai sus. După câțiva ani, începând din 1987, se stabilesc în comuna Darova, județul Timiș. Oameni harnici, gospodari având o gospodărie frumoasă au trăit fericiți alături de copii până în anul 1996 când soțul ei și tatăl

copiilor părăsește această lume, lăsându-i îndurerăți pentru totdeauna.

Copiii au crescut, fiica Diana stabilindu-se în Grecia, având o familie frumoasă. Florin, fiul mijlociu, și-a întemeiat o familie frumoasă în casa părintească și Robert, cel mic, la rândul său, urmează să-și întemeieze o familie în luna august 2017, chiar în luna în care s-a născut mama lui.

Ca membră a organizației UUR din Darova, după anul 2010, Ana Blaj a fost aleasă președintă a Organizației locale Darova, Timiș.

Dragostea față de etnia ucraineană a făcut-o ca să fie activă și să participe la toate evenimentele din cadrul Organizației județene a UUR, la manifestările culturale, cu deplasări, chiar și în alte județe apropiate. Avea suflet de ucraineană adevărată și spirit critic la adresa celor care nu vorbeau în sat limba maternă. Președintele UUR Timiș, dl Gheorghe Hleba, luându-și rămas bun cu durere în suflet, a reușit să rostească cu greu câteva cuvinte, printre lacrimi, despre pierderea unei ucrainence atât de devotate etniei sale. A plecat de pe această lume și de lângă tot ce i-a fost drag, lăsând amintiri frumoase în sufletele celor dragi și ale celor care au cunoscut-o: prieteni, localnici care au venit s-o conducă pe ultimul drum.

Dumnezeu s-o odihnească în pace!

Anna BEREGHI

Două berze în viscol

Eram îngrozit de ideea că la mijitul zorilor de 21 aprilie voi constata cuibul gol! Și chiar așa s-a întâmplat!.. Dar m-am înșelat! Pentru că din orice poziție l-aș fi privit atunci îl zăream acoperit cu un strat gros de zăpadă. Și neaua a acoperit culcușul încă de cu seară când prin întuneric și frig am apucat să mai sesizez prezența berzei stând pe ouă! Deci pasărea nu și-a părăsit locul în toilul nopții cu frig polar ca o adevărată viitoare mamă! Cu riscul de a suporta și acope-rământul de omăt. Miracol, ciudățenie sau minune? Eu cred că numai o minune dumnezeiască i-a dăruit supraviețuirea. Aaa... Ceva ar trebui să fie menționat. „Soțul“ berzei, chiar și atunci când omătul domina întreg ținutul Izvoarelor Sucevei, căuta hrana (pe care o fi aflat-o?) prin scoarța copacilor chiar, cedând-o numai consoartei! Și îmi închei întâmplarea dramatică cu o pildă. Comparați, stimați cititori, suferința acestei pasări pentru a da viață puișorilor ei cu acele persoane ce se pretind a fi mame care-și aruncă nou-născuții pe unde nici nu te aștepți. Om – pasăre. Comparația merită făcută.

Decebal Alexandru SEUL

Unui autor îi este destul de greu să vorbească publicului despre propria-i persoană. Înainte de toate, se întrebă ce ar trebui să spună, ce ar fi interesant pentru public și ce și-ar dori acesta să afle.

Bineînțeles că se începe prin: „Autorul s-a născut la...”, cine i-au fost părinții, ce studii a urmat, în ce circumstanțe a început să scrie, ce scriitori și ce direcții l-au influențat, iar mai apoi, cărui curent i-a aparținut și ce vrea să spună prin operele sale.

Despre mine n-am prea multe de zis.

M-am născut în Bucovina, într-un orașel numit Gura Humorului, în 1863, la 27 noiembrie, în adâncurile Carpaților, ca fiică a unor părinți modești, iar educația pe care am urmat-o a fost atât de mărunțică, încât nici n-are rost să o pomenim. Am terminat doar patru clase primare. Apoi, când în oraș nu mai erau alte școli, iar părinților lipsindu-le resursele financiare necesare să mă trimită să studiez undeva, fiindcă aveam frați și încă o soră, am fost lăsată, cum era obiceiul în familiile modeste de sergenți, la voia întâmplării.

De mic copil, iubeam cu înflăcărare să citesc și să mă dedic desenului, iar datorită iubirii și a marii inteligențe înnăscute a mamei, citeam și desenam în voie (în privința celei de-a doua pasiuni, fără niciun profesor, de capul meu). Cât despre alegerea materialului literar, păcat că nu aveam prea multe opțiuni. Puteam dispune doar de ce se afla în biblioteca unui mic orașel ascuns printre munți. Cu toate acestea, citeam și reciteam tot ce îmi pica în mâini, mai bun sau mai slab.

Încă de la o vârstă fragedă, am început să țin un jurnal. Nu notam în el doar diferite întâmplări zilnice, ci și tot ceea ce-mi preocupa mintea și sufletul. Iar când, peste ani, am răsfoit acele jurnale, am rămas uimită de puterea imaginației ce răzbea din acele imagini simple, copilăros-naive, dar, în același timp, sălbatică. Mai târziu, pe la optsprezece-nouăsprezece ani, a început să mă

preocupe ideea emancipării femeilor și visam să devin, pentru ele, ceva mareț, eroic, ceva ce le va elibera din propriile lanțuri. În acest sens, și sub

ochii cufundați în desișul pădurii. Iar acea pădure... Cât n-ar fi încercat sufletul tânăr s-o cheme cu vocea vie și plină de dor de viață, aceasta tăcea și șuiera liniștit.

Plină de tristețe am început să descifrez acel șuierat.

Printre cele de-o seamă cu mine, ca și printre cunoscutele

mele, care nu erau foarte multe, nu era una în fața căreia să-mi fi putut deschide sufletul. Idealul lor era soțul și căsătoria, și-aici se încheia totul. Eu voiam mai mult. Voiam studii superioare și cultură, și o arenă largă de activitate ca cea la care vi-sau și despre care îmi povesteau ele [n.a. Natalia Kobrynska și Sofia Morachevska].

Odată am fost gata chiar să mă căsătoresc cu un om în vârstă, un profesor ilustru, burlac, și asta pentru ca mai apoi, cu ajutorul lui, să mă cultiv, căci auzisem despre el că ar deține o bibliotecă imensă și că, din când în când, ar face călătorii lungi. Neîntâlnindu-l personal vreodată, i-am scris o scrisoare cu propunerea de a mă căsători cu el, motivându-mi gestul prin dorința arzătoare de a mă cultiva lângă eminența sa, ca pe urmă să servesc ideilor comunității. Doar hazardului trebuie să-i mulțumesc pentru faptul că acesta nu a primit scrisoarea, altfel cine știe cum ar fi decurs viața unei tinere romantice?

Cu viziunea mea idealistă, de atunci, asupra vieții, i-aș fi dat liniștită mâna profesorului (despre care am aflat, ulterior, că mi-ar fi acceptat propunerea), și asta, pur și simplu, pentru că, după cum eram convinsă, lângă o personalitate eminentă aș fi putut dobândi o educație vastă și o altă viziune despre lume. Acesta era idealul tinereții mele.

(Continuare în numărul următor)

Traducere de **Beatrixa POPOVICI**

Specializarea Limba și literatura ucraineană,
UBB, Cluj-Napoca, anul III

Volodymyr Danylenko

ULTIMUL DIACON PEREGRIN AL LITERATURII UCRAINESE

(Urmare din numărul 329/330)

Cu majoritatea dintre aceste femei întreținea conversații romantice. Făcând în inima fiecăreia câte un cuiușor, în care trăia, asemenea unei păsărele, speranța, niciodată nu a trecut peste pragul dincolo de care încep jignirile, gelozia și ura, acel întreg ansamblu de sentimente ce distrug puritatea relațiilor și împing partenerii spre un comportament nerezonabil. Cu toate acestea, pe parcursul vieții sale a avut și relații serioase cu câteva femei.

Când lucram la redacția unui ziar din Jytomyr, Iurko Hudz a adus o pictoriță din îndepărtatul sat Lukin. Când păsea, se cutremura mobilă, iar toți bărbații care o zăreau aproape că se îmbolnăveau. Avea fata asta un piept și niște șolduri, dar și o înfățișare atât de demoniacă, încât întregul colectiv redacțional masculin întorcea capul după ea. „Dumnezeule – gândeam eu, oare ce face cu ea melancolicul Iurko Hudz? Doar nu se lansează în nesfârșitele discuții boeme: cine pe cine a plagiat: Coelho pe Rivera sau Rivera pe Coelho?! Și numai peste câțiva ani am reușit să aflu din câte o vorbă neterminată a lui Iurko cum s-a terminat relația lui cu această iapă tânără, care, spre deosebire de alte femei, nu era dispusă să aștepte până când acesta se va maturiza, trecând de la flirt la o relație serioasă.

Odată, când Iurko a rămas la ea peste noapte, după ce au cinat, au aprins o lumânare și el a început să-i recite poezii. Deodată, cineva a bătut în geam și se auzi o voce șoptită de bărbat. După ce

femeia a ieșit și l-a condus pe oaspetele nocturn, au început să apară, toată noaptea până dimineață, alți oaspeți cu automobile, motociclete, camioane, mașini ale armatei, pe biciclete și pe cai, din satele vecine și orașele mai îndepărtate. Femeia ieșea în tindă, șușotea ceva cu ei, pe câte unul îl băga în cămară, unde stătea cu el ceva mai mult, altora nu le dădea drumul în casă, iar după aceea se întorcea îmbujorată. Până dimineață, Iurko Hudz nu a știut unde să se ascundă: cum intenționa să facă ceva, la geam se auzeau sforăituri, zgâlțâituri, lovitură, rugăminți și amenințări. Dimineața a fugit de acolo, dându-și seama la ce consecințe dramatice poate duce supraestimarea propriului temperament. Într-o astfel de noapte, la acea femeie din satul Lukin a nimerit un subofițer gras, care a reușit să o satisfacă și a rămas cu ea pentru totdeauna.

Cândva, fiind încă foarte tânăr, Iurko a încercat să-și întemeieze o familie, însă sufletul creatorului nu a suportat rutina familială. Nicicum nu își putea imagina ce înseamnă îndatoririle unui soț.

– Am adus odată din sat un sac de cartofi, a recunoscut Iurko, și am asigurat familia pentru întregul an.

Însă soția lui, soacra și socrul la care locuia Iurko au fost de altă părere. Derutat, poetul a început să dispară în fiecare dimineață de acasă. Își petrecea toată ziua în bibliotecă, stătea la o cafea, își vizita cunoștințele și se întorcea seara târziu, după ce cei ai casei adormeau, se furișea înăuntru neobservat de nimeni, iar dimineața, tot

așa neobservat de nimeni, dispărea din nou. Dar șiretlul lui nu a ținut mult. Într-o seară târzie a nimerit peste întreaga familie care îl aștepta. După acest greu consiliu de familie Iurko a fugit pentru totdeauna de la ei. De atunci a trăit singur, apelând, dacă era necesar, la experiența vieții de familie a lui Hryhori Skovoroda, care a fost mai prevăzător decât el și a fugit de la logodnica sa înainte de cununie, nu după, pierzându-se printre gură-casă și nuntașii veniți la nunta filosofului peregrin.

Cu toate că nu avea telefon în casă, el stăpânea informația, știa despre toate evenimentele care urmau să aibă loc în lumea culturală, locul și data lor. Când ne întâlneam, salutându-mă, ridicând ironic mâna cu pumnul strâns, ca un veteran al rotfrontului, îmi raporta cele mai recente știri culturale:

– La Pecerska Lavra, mâine la ora 18, vor prezenta ultimul film al lui Antonioni.

Sau:

– La Galeriile Hellman are loc expoziția unui pictor care pictează fundurile femeilor. O adevărată concepție artistică!

Ori:

– Luni, la Universitatea Jagiellonă, la ora 10, va avea loc o conferință despre avangarda europeană.

Trăind în cercurile literare ucrainene morbide, care nu erau în stare să evalueze în mod obiectiv niciun fenomen literar, evaluările sale întotdeauna erau sincere și întotdeauna Iurko spunea ceea ce gândea.

– Asta se cheamă șamanism literar, spunea despre un prozator ucrainean. Și-a însușit tehnica fluxului conștiinței și de acum o să scoată romane groase, de un kilogram, după tiparele lui Proust.

(Continuare în numărul următor)

Traducere din limba ucraineană
de **Mihai Hafia TRAIȘTA**

Convorbire telefonică a președintelui Ucrainei cu secretarul de stat al SUA

Președintele Ucrainei, Petro Poroshenko, a avut o convorbire telefonică cu secretarul de stat al SUA, Rex Tillerson.

Șeful statului ucrainean a transmis condoleanțe rudelor și apropiaților reprezentantului american în Misiunea specială de monitorizare a OSCE, care și-a pierdut viața în explozia produsă în timpul patrulării pe teritoriul ocupat și a condamnat toate formele de împiedicare a activității acestei misiuni a OSCE de către separatiști.

Președintele Ucrainei a propus intensificarea discuțiilor referitoare la amplasarea unui contingent internațional de menținere a păcii în Donbas, sub egida ONU.

Cei doi interlocutori au discutat, de asemenea, rezultatele convorbirii telefonice în formatul Normadia din 18 aprilie, precum și rezultatele convorbirilor americano-ruse care au avut loc la Moscova în ziua de 12 aprilie.

Petro Poroshenko a mulțumit pentru poziția fermă și constantă a SUA în problema susținerii statului ucrainean după principiul „nimic despre Ucraina fără Ucraina“.

Ambele părți și-au exprimat îngrijorarea în legătură cu evoluția periculoasă a situației din Donbas și au subliniat importanța îndeplinirii de către Rusia a Acordurilor de la Minsk, în special a elementelor acestuia legate de securitate.

Șeful statului ucrainean a făcut apel la menținerea unui front internațional comun în ceea ce privește politica sancțiunilor față de Federația Rusă până la restabilirea completă a integrității teritoriale și suveranității Ucrainei.

A mai fost discutată și problema consolidării parteneriatului strategic între Ucraina și SUA, precum și graficul contactelor bilaterale, inclusiv la cel mai înalt nivel.

„Ucraina continuă lupta pentru independență începută odată cu Revoluția ucraineană acum 100 de ani“ – președintele Poroșenko

Revoluția democratică ucraineană începută în martie 1917 în urma prăbușirii Imperiului Rus este, fără îndoială, un fenomen excepțional al secolului al XX-lea, un moment de cotitură al istoriei naționale europene.

Conducătorii ei doreau să construiască de la zero un stat democratic, european nou, bazat pe valori general umane.

De fapt, aceasta o și diferențiază de lovitura de stat bolșevică din anul 1917 al cărei scop era obținerea puterii și menținerea ei prin teroare și represii.

Ideea independenței de stat, formată în timpul revoluției, a determinat evoluția ulterioară a procesului din Ucraina. Ea a fost realizată prin Actul de proclamare a independenței Ucrainei la 24 august 1991.

Prăbușirea Imperiului Rus a avut ca rezultat intensificarea mișcărilor naționale ale popoarelor subjugate de acesta. Aceste procese nu au ocolit nici armata.

Democratizarea, restabilirea vieții naționale, apelurile la autonomie și suveranitate au dus la crearea forțelor de apărare a aspirațiilor poporului ucrainean.

Crearea armatei ucrainene a devenit o componentă a Revoluției ucrainene din anii 1917-1921. Valul de ucrainizare a cuprins numeroase unități militare, în rândurile armatei ruse existând, atunci, aproape 3,5 milioane de ucraineni.

De la înălțimea zilelor noastre conștientizăm toate erorile strategice și tactice și greșelile oamenilor politici ai vremii. Este vorba și de viziunea lor asupra rolului armatei în evenimentele de atunci. Înflăcărați de idei socialiste de acum o sută de ani, mulți lideri ucraineni au apreciat că armata nu ar fi atât de necesară, că este suficientă doar miliția. Dar, au fost și unii care militau permanent pentru crearea armatei regulate, capabile de luptă. Pe această poziție se situau și membrii Clubului militar ucrainean „Pavlo Polubotok“. Datorită lor și la dorința ofițerilor și soldaților ucraineni ai garnizoanei din Kiev, la 1 mai 1917, a fost anunțată crearea Primului regiment ucrainean de cazaci „Bohdan Hmelnytskyi“ – prima unitate militară ucraineană creată pe bază de voluntariat.

La primul Congres militar panucrainean care s-a desfășurat, în perioada 18-21 mai 1917, la Kiev, cei peste 900 de delegați care reprezentau peste 1,5 mil. de militari ucraineni au susținut în unanimitate crearea unei formațiuni militare naționale, dezvoltarea în continuare a

armatei și flotei ucrainene. La Congres a fost creat Comitetul General Militar Ucrainean – primul organ ucrainean de conducere militară.

Trebuie remarcat faptul că crearea forțelor armate, în acele vremuri, a avut loc în condiții extrem de complexe.

Factorii distructivi, externi și interni, bolșevizarea unităților militare, lipsa de unitate de vederi în rândul capilor revoluției ucrainene au împiedicat în mare măsură crearea armatei, lăsând, adesea, frontierele țării deschise.

Totuși, atunci când Republica Populară Ucraineană a devenit obiectul unei agresiuni militare hibride din partea Rusiei „roșii“ și „albe“, formațiunile militare s-au mobilizat în apărarea Ucrainei. Ele s-au opus cu înverșunare dușmanului, înscriind numeroase pagini eroice în istoria armatei ucrainene.

Subunitățile militare fidele poporului lor au luptat pentru statalitatea ucraineană până în luna noiembrie 1921.

La actele lor de vitejie pot fi incluse eliberarea estului Ucrainei și a Crimeei, în aprilie 1918, asaltul asupra Kievului, în august 1919, oprirea asaltului Primei armate de cavalerie a bolșevicilor asupra Europei, în august 1920, și Prima și a Doua campanie de iarnă din 1919-1921.

Datoria de onoare – apărarea unității, suveranității și integrității teritoriale ale Ucrainei a fost transmisă de militarii Revoluției ucrainene actualilor eroi.

Ucraina continuă, astăzi, lupta pentru independență începută de Revoluția ucraineană de acum 100 de ani prin rezistența opusă agresiunii ruse.

Pot fi cinstiți în diverse moduri cei ce au apărât țara într-un război hibrid similar celui de astăzi. Dar cea mai mare dovadă de respect, în opinia mea, o constituie stabilirea și validarea unei legături simbolice între ostașii ucraineni din trecut și de azi.

De aceea, am adoptat hotărârea privind acordarea numelui lui Bohdan Hmelnytskyi uneia dintre unitățile militare ale forțelor armate ale Ucrainei în semn de cinstire a acestui conducător de oști și a primei subunități militare naționale a Revoluției Ucrainene din anii 1917-1921.

Unițile militare ucrainene trebuie să poarte în mod obligatoriu numele eroilor militari și conducătorilor de oști care și-au dobândit gloria cu arma în mână încă de pe vremea cnejilor și până în prezent.

Aceasta va reprezenta triumful adevărului istoric și va constitui un imbold pentru militarii ucraineni de astăzi pentru a lupta cu eroism împotriva agresorului rus. Lupta în care, de această dată, vom învinge în mod sigur.

Slavă tuturor generațiilor de apărători ai statalității ucrainene!

Slavă Ucrainei!

Slavă eroilor ei!

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA - mai aproape